

**Magyarország nemzetközi fejlesztési együttműködésére vonatkozó
szakpolitikai stratégiája és nemzetközi humanitárius segítségnyújtására
vonatkozó szakpolitikai koncepciója (2014-2020)**

Tartalomjegyzék

Vezetői összefoglaló	4
1. Bevezetés	7
1.1. A stratégia elkészítésének háttere.....	7
1.1.1. Indíttatás és mandátum	7
1.1.2. Készítők.....	8
1.2. Tervezési kontextus	8
1.2.1. Lehatárolás, időhorizont	8
1.2.2. Helye és szerepe a KSIR dokumentum rendszerben	9
1.2.3. Alkalmazott módszertan	9
1.2.4. A stratégia státusza	9
1.2.5. Legfontosabb alapfogalmak	10
2. Koncepció	10
2.1. Helyzetelemzés és helyzetértékelés.....	10
3. Magyar NEFE Stratégia	14
3.1. Részletes célkitűzések	15
3.1.1. A magyar NEFE sarkalatos és specifikus célkitűzései	15
3.1.2. A célok közötti összefüggések és kiemelt alapelvek	16
3.2. Stratégiai céltérkép	17
3.2.1. Stratégiai (földrajzi) céltérkép – a magyar NEFE fő földrajzi irányai	17
3.2.2. Stratégiai (szektorális) céltérkép – a magyar NEFE fő szektorirányultása	19
3.3. Eszközkészlet	20
3.3.1. A magyar NEFE eszközzrendszere és módozatai	20
3.4. Cél-eszköz összefüggések	23
3.4.1. A magyar NEFE hazai partnerei.....	23
3.4.2. A magyar NEFE intézményi környezete	24
3.4.3. Globális nevelés.....	25
4. Nemzetközi humanitárius segítségnyújtásra vonatkozó stratégiai koncepció	26
4.1. A magyar humanitárius segítségnyújtás céljai és alapelvei.....	26
4.2. Magyar tevékenység a közelmúltban	27
4.3. Együttműködő partnerek és támogatási formák	27
4.4. Teendők, eszközzrendszerünk bővítése	28
5. Monitoring, értékelési rendszer	29

6. Előzetes értékelés	30
6.1. A stratégia konzisztenciája és koherenciája	30
6.1.1. Konzisztencia a nemzetközi normákkal	30
6.1.2. Konzisztencia más szakpolitikákkal és kormányzati stratégiákkal	30
6.1.3. Koherencia a célok-eszközök tekintetében.....	31
7. Projektzárás	31
8. Mellékletek	32
I. Melléklet: Források.....	32
II. Melléklet: Szemléltető ábrák	33
III. Melléklet: Rövidítések	40

Vezetői összefoglaló

A stratégia elkészítése régóta aktuális, mivel a nemzetközi fejlesztési együttműködésről (NEFE) készült, a szakpolitikát megalapozó, egyben legutóbbi stratégiai dokumentum (Koncepció) 2001-ben készült. Magyarország Európai Unióba való belépése, az ott megszerzett tapasztalatok és a globális világban történt átalakulások szükségessé tették a magyar külpolitika és külkapcsolatok szerves részét képező NEFE és humanitárius segítségnyújtási törekvéseink újbóli felvázolását. A szakpolitikai stratégia elkészítésének aktualitását alátámasztotta a magyar külpolitika globális orientációjának erősítése, az Európán kívüli térségek felé forduló figyelem és a globális kihívások kezelése iránti elkötelezettségünk kifejezésre juttatása. Szükségessé vált, hogy a fejlődő országokkal fenntartott kapcsolatainkban elhelyezkedő támogatási politikánk, középtávú NEFE együttműködésünk és humanitárius aktivitásunk alapelveit, céljait és kereteit a 2014-2020 közötti időszakra felvázoljuk.

A nemzetközi fejlesztési együttműködés célja a világban létező szegénység és a globális egyenlőtlenségek csökkentése, a nemzetközi biztonság és stabilitás, a béke és a fenntartható fejlődés, valamint a demokrácia, az emberi jogok és a jogbiztonság előmozdítása. Magyarország ezekkel a célokkal messzemenően egyetért, és adottságainak, továbbá teherbíró képességének függvényében igyekszik aktív szerepet vállalni az ez irányú nemzetközi donortevékenységekben, elfogadva az ENSZ, az OECD és az EU által kialakított nemzetközi normákat és trendeket.

Az új szakpolitikai stratégia a globális nyitási politikánk jegyében született, célja, hogy az elkövetkezendő években a NEFE és humanitárius segítségnyújtás hazánkban a korábbi éveknél nagyobb társadalmi és politikai támogatottságot élvezzen, több forrással gazdálkodhasson és sikeresen egyeztesse össze a globális kihívások iránti felelősségérzetet az érték alapú nemzeti érdekérvényesítéssel.

Annak ellenére, hogy a magyar NEFE nagy utat tett meg megalakulásától mostanáig, ma e tevékenység a környező (V4) országokhoz képest is alulfinanszírozott és szerkezetében a multilaterális formák dominálóak (75-80%), ezért az elkövetkezendő időszakban fontos feladat, hogy a kétoldalú alapon, NEFE prioritások által nyújtott fejlesztési támogatások aránya növekedjen, áthassa a partnerországokkal folytatott gazdasági-társadalmi kapcsolatainkat, s nagyobb láthatóságot biztosítson a magyar támogató szándékoknak.

A NEFE szakpolitikai stratégia a globális nyitásunk jegyében azt a feladatot tűzte ki maga elé, hogy a tervidőszakban a közeli régiókon túl, hangsúlyt fektet a legnagyobb fejlesztési igényű, legkevésbé fejlett afrikai és ázsiai térséggel való együttműködésre. A stratégia négy földrajzi célrégiót jelölt meg - Nyugat-Balkán, Kelet-Európa, Afrika és Közel-Kelet, továbbá Ázsia/Délkelet-Ázsia -, amelyben a jövőbeli NEFE partnerországok, beazonosított szektororientáltság mellett kiemelt figyelmet kapnak. Minden földrajzi irányban érvényes elv azonban a magyar segítségnyújtás hatékonyságának növelése, az elszámoltathatóság és átláthatóság, a kedvezményezettek fejlesztési igényeihez való igazodás, az eredmény-orientált

megközelítés, a donor-koordináció, a fenntarthatóság, valamint a koherencia. Az önértékelés és a tapasztalatok folyamatos értékelése, visszacsatolása segíti a tervek megvalósítását.

Az új stratégia az alábbi kiemelt NEFE szektor-csoportokat (klasztereket) nevezi meg:

- A) intézményfejlesztés (demokratikus jogállami berendezkedés megszilárdítása; tranzíciós és integrációs tapasztalatok átadása, jó kormányzás; állami, önkormányzati és ágazati intézmények fejlesztése, kapacitásépítése; civil szervezetek erősítése);
- B) zöldkultúra, zöldgazdaság, környezet- és klímavédelem (vidék- és városfejlesztés, élelmezésbiztonság, fenntartható mezőgazdasági termelőkapacitás fejlesztés, fenntartható vízgazdálkodás, szanitáció, klímaváltozás negatív hatásaival szembeni védekezés);
- C) humán erőforrások és kapacitások fejlesztése (oktatás, egészségügy, kultúra, esélyegyenlőség, kisebbségek és sérülékeny csoportok védelme, szociális intézményfejlesztés, tudományos ismeretek és kapcsolatok)

A hatékonyság érdekében a Külügyminisztérium erősíteni kívánja a NEFE jellegű kormányzati tevékenységet NEFE Koordinációs Tárcaközi Bizottság felállításával, a NEFE Társadalmi Tanácsadó Testületének szakmai kibővítésével, továbbá a társadalmi tudatosság növelését az önkéntesség fontosságának kiemelésével, a fiatal generáció fokozott bevonásával. A NEFE projektek szakszerű és hatékonyabb végrehajtása, továbbá nemzetközi szervezetek által finanszírozott NEFE pályázatok sikere érdekében az új szakpolitikai stratégia NEFE ügynökség létrehozását kezdeményezi.

Magyarország NEFE és humanitárius politikájának végrehajtásában jelenleg is hangsúlyos szerepet játszó civil szervezetek támogatása mellett erősíteni kell a vállalati szektor és a hazai szakhatóságok közreműködését, információk jobb közvetítésével és a koordináció javításával. A szakmai kapacitások erősödésével az Európai Unió fejlesztési politikájának megvalósításában erőteljesebb magyar részvétel érhető el az uniós finanszírozású projektek végrehajtása révén.

A szakpolitikai stratégia a kormányzati stratégiai irányításról szóló 38/2012. (III.12.) sz. Korm. rendelet alapján, az „ÁROP 1.1.19-2012-2012-0006 Stratégiai tervdokumentumok és hatásvizsgálatok készítése a Külügyminisztériumban 2012” elnevezésű pályázati projekt keretében készült el. A dokumentum tartamában megfelel a Kormányprogramban írt elvárásoknak, illeszkedik a „Magyar külpolitika az uniós elnökség után” című 2011-ben elfogadott dokumentumban a globális nyitás témakörében felvázolt cselekvési irányokhoz és összhangban áll a 2012-ben elfogadott Külgazdasági Stratégiában a magyar gazdaság Európán kívüli térségek felé való fokozott nyitása kapcsán kitűzött célokkal, valamint az ugyancsak 2012-ben elfogadott Nemzeti Biztonsági Stratégiában a nemzetközi fejlesztési együttműködés stabilitásteremtésben betöltött szerepéről megfogalmazottakkal.

A dokumentum összhangban van a külügyminiszter Miniszteri Programjával, a Külkapcsolatai Stratégiával, továbbá figyelembe veszi a Külügyminisztérium Éves Diplomáciai Tervében megfogalmazottakat is.

1. Bevezetés

1.1. A stratégia elkészítésének háttere

1.1.1. Indíttatás és mandátum

A szakpolitikai stratégia elkészítése régóta aktuális volt, hiszen a szakpolitikát megalapozó politikai dokumentum (Koncepció) Magyarországon e tárgyban 2001-ben készült. Az azóta bekövetkezett változások – pl. Magyarország EU-taggá válása – és a világban zajló folyamatok időszzerűvé tették NEFE politikai törekvéseink újbóli felvázolását.

A NEFE stratégia megkezdésére tett javaslat a Kormánynak készült, 2012 nyarán benyújtott 2011-es éves beszámoló része volt (Jelentés a Kormány részére Magyarország 2011. évi nemzetközi fejlesztési és humanitárius segítségnyújtási tevékenységéről), amelyet a Kormány a 2013. február 13-i kormányülésen hagyott jóvá.

A NEFE szakpolitikai stratégia elkészítésének aktualitását alátámasztotta a magyar külpolitika globális orientációjának erősítése, az Európán kívüli térségek felé forduló figyelem és a globális kihívások kezelése iránti elkötelezettségünk kifejezésre juttatása is, mely szükségessé teszi, hogy a fejlődő országokkal fenntartandó kapcsolataink, velük való támogató középtávú együttműködésünk alapelveit, céljait és kereteit felvázoljuk.

A kormányzati szándékkal párhuzamosan a civil szervezetek kezdeményezését figyelembe véve az Országgyűlés Külügyi Bizottsága is aktív előkészítő munkát folytatott. Ennek következtében a 2013 márciusában elfogadott Országgyűlési Határozat (H/9414) kimondta, hogy a Kormány 2013. június 30-ig készítse el és mutassa be a Külügyi Bizottság részére Magyarország NEFE keretstratégiáját. A Külügyminisztérium a keretstratégiát széles körű társadalmi egyeztetés lefolytatását követően elkészítette és 2013. június 17-én bemutatta az Országgyűlés Külügyi Bizottságának.

A Bizottság a keretstratégiát megtárgyalta és jóváhagyta azzal a javaslattal, hogy a keretstratégiát a készítők a kormányzati stratégiai irányításról szóló 38/2012. (III.12.) sz. Korm. rendeletben előírt formában szakpolitikai stratégiaként benyújtsák a Kormányhoz jóváhagyásra. A keretstratégia, valamint annak a kormányzati stratégiai irányításról szóló 38/2012-es kormányrendeletre való igazítása az ÁROP 1.1.19-2012-2012-0006 „Stratégiai tervdokumentumok és hatásvizsgálatok készítése a Külügyminisztériumban” projekt támogatásával valósult meg.

A stratégia Magyarország, a magyar NEFE feltételrendszeréből, adottságaiból, hagyományaiból, hozzáadott értékeiből indul ki, és legfőbb célja, hogy ez a politika hazánkban az elkövetkező években a korábbinál nagyobb társadalmi és politikai támogatottságot élvezzen, több forrással gazdálkodhasson és sikeresen egyeztessen össze a globális kihívások iránti felelősségérzetet az érték alapú nemzeti érdekérvényesítéssel.

1.1.2. Készítők

A keretstratégiát és az arra alapozó szakpolitikai stratégiát a Külügyminisztérium Globális Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkárság irányítása alatt működő Nemzetközi Fejlesztési Együttműködési és Humanitárius Segítségnyújtási Főosztály, mint szakmai felelős készítette el az ÁROP 1.1.19-2012-2012-0006 „Stratégiai tervdokumentumok és hatásvizsgálatok készítése a Külügyminisztériumban” projekt támogatásával széleskörű társadalmi és társmisztériumi egyeztetést követően.

1.2. Tervezési kontextus

1.2.1. Lehatárolás, időhorizont

A nemzetközi fejlesztési együttműködési politika és a humanitárius segítségnyújtás a magyar külpolitika és külkapcsolataink szerves részét képezi. Magyarország a korábbi évtizedekben is – külpolitikai keretrendszerének és mozgásterének függvényében – kivette részét a fejlődő világ felzárkózását célzó segítségnyújtásból; világszerte több ezer olyan szakember dolgozik ma is felelős állásban, nem ritkán vezető politikusként, aki Magyarország által nyújtott állami ösztöndíjjal szerzett diplomát hazánk valamelyik felsőoktatási intézményében, Afrika és Ázsia számos országában segítették magyar szakemberek a helyi mezőgazdasági, egészségügyi, oktatási stb. rendszer kialakítását és működését. 1996-ban Magyarország az OECD, 2004-ben az Európai Unió tagjává, ezáltal a világ legfejlettebb országait tömörítő politikai közösség részévé vált, amely egyúttal a fejlődő országok felzárkóztatásának támogatását kiemelt célként és morálisan kötelező feladatként kezelő érték-közösség is. Az Európai Unióba belépve hazánk is politikai kötelezettséget vállalt arra, hogy a közösen elfogadott normáknak megfelelő nemzetközi fejlesztési tevékenységet folytat és erőfeszítéseket tesz a közösség által kitűzött ez irányú célok elérése érdekében.

A szakpolitikai stratégia középtávon, a 2014-2020 közötti időszakra vázolja fel a magyar külpolitika és külkapcsolatok szerves részét képező nemzetközi fejlesztési együttműködési politika és humanitárius segítségnyújtás alapelveit, céljait, fő irányait, és meghatározza azokat a szempontokat, amelyek alapján a végrehajtás kereteit és eszközrendszerét célszerű ki-, illetve átalakítani. Az időhorizont megválasztása egyben illeszkedik az EU következő pénzügyi perspektívájának időtartamához, figyelembe véve azt is, hogy a központi költségvetésbe befizetett tagországi befizetések révén Magyarország is az Európai Unió donorközösségéhez tartozik, mivel az Unió nemzetközi fejlesztési tevékenységének finanszírozása, az EDF-et kivéve (European Development Fund¹), a központi költségvetésből történik.

¹ Európai Fejlesztési Alap: az EU költségvetésen kívüli fejlesztési eszköze, a tagállamok külön befizetéseiből működik. Célja az afrikai, karibi és csendes-óceáni országok gazdasági és társadalmi fejlesztése, regionális együttműködésük elősegítése.

2006/608/EK: Az AKCS–EK Miniszterek Tanácsának 1/2006 határozata (2006. június 2.) a 2008–2013 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret meghatározásáról és a felülvizsgált AKCS–EK partnerségi megállapodás módosításáról

1.2.2. Helye és szerepe a KSIR dokumentum rendszerben

Tekintettel arra, hogy a nemzetközi fejlesztési együttműködés és a humanitárius segítségnyújtás a Lisszaboni Szerződés hatálybalépésével két különálló szakpolitikája lett a külkapcsolatoknak, az Európai Unió által alkalmazott szakpolitikai irányvonalak számunkra is nemzetközi kötelezettséget jelentenek. A szakpolitikai stratégia illeszkedik az összkormányzati célkitűzésekhez (Kormányprogram) és jól szolgálja a nemzeti érdekeket és nemzetpolitikai célokat.

A NEFE szakpolitikai stratégia tartamában megfelel a Kormányprogramban írt elvárásoknak, illeszkedik a „Magyar külpolitika az uniós elnökség után” című 2011-ben elfogadott dokumentumban a globális nyitás témakörében felvázolt cselekvési irányokhoz és összhangban áll a 2012-ben elfogadott Külgazdasági Stratégiában a magyar gazdaság Európán kívüli térségek felé való fokozott nyitása kapcsán kitűzött célokkal, valamint az ugyancsak 2012-ben elfogadott Nemzeti Biztonsági Stratégiában a nemzetközi fejlesztési együttműködés stabilitásteremtésben betöltött szerepéről megfogalmazottakkal.

A dokumentum összhangban van a külügyminiszter Miniszteri Programjával, a Külkapcsolatai Stratégiával, továbbá figyelembe veszi a Külügyminisztérium Éves Diplomáciai Tervében megfogalmazottakat is.

1.2.3. Alkalmazott módszertan

A nemzetközi fejlesztési együttműködés és humanitárius segítségnyújtás végrehajtói alapvetően a nem állami szereplők, vagyis a civil és a magánszféra. Ezért a stratégia elkészítésének alapvető módszere volt a szakpolitika koherenciájának biztosítása érdekében lefolytatott társmínisztériumi egyeztetések mellett, hogy a Külügyminisztérium által készített szakmai vitaindító irat alapján széleskörű konzultációra került sor a civil szervezetekkel, a Társadalmi Tanácsadó Testület² tagjaival, továbbá a fejlesztési együttműködésben érdekelt vállalatok képviselőivel. A Külügyminisztériumon belül, a külképviseletek bevonásával az eddigi tapasztalatok és a jövőre vonatkozó elképzelések értékelésre kerültek. A beérkezett javaslatok többsége beépítésre került, vagyis a szakpolitikai stratégia messzemenően támaszkodik a nemzetközi fejlesztési együttműködés és humanitárius segítségnyújtás terén a magyar nem állami szereplőknél felhalmozott tudásra és tapasztalatokra is.

1.2.4. A stratégia státusza

A „Magyarország nemzetközi fejlesztési együttműködésére vonatkozó szakpolitikai stratégiája és nemzetközi humanitárius segítségnyújtására vonatkozó szakpolitikai koncepciója (2014-2020)” az elfogadásáról szóló kormányhatározat mellékletét képezi, s mint ilyen a Kormánynak a kormányzati szerveket kötelező politikai akaratát fejezi ki, elősegítve a

² NEFE TTT: a politikai, társadalmi és szakmai szervezetek, a közélet képviselői, parlamenti képviselők, a Külügyminisztérium illetékes vezetői részvételével alakult társadalmi testület, amelynek célja a NEFE tevékenység eredményességének emelése és társadalmi elfogadottságának erősítése.

fejlődő országokra hatást gyakorló valamennyi politika (külpolitika, biztonságpolitika, migrációs politika, kereskedelem, pénzügyek, élelmezésbiztonság stb.) fejlesztési célú koherenciáját, a szegénységcsökkentést és gazdasági felzárkóztatást szem előtt tartva.

1.2.5. Legfontosabb alapfogalmak

A nemzetközi fejlesztési együttműködés és a humanitárius segítségnyújtás sajátos rövidítéseket használ, amelyek a III. Mellékletben kerülnek kifejtésre.

2. Konceptió

2.1. Helyzetelemzés és helyzetértékelés

1. A szakpolitikai stratégia fő **konceptiója** a magyar kül-, biztonságpolitikai és külgazdasági stratégiai dokumentumokban foglalt fő célokat (a fenntartható fejlődés előmozdítása, külpolitikánk globális figyelmének erősítése, a világ sorsáért viselt erkölcsi felelősség, a globális nyitás, pozíciók szerzése a fejlődő országokban, a nemzetközi biztonság szilárdítása a szociális viszonyok javításához, a gazdaság erősödéséhez való hozzájárulással) és cselekvési irányokat szem előtt tartva, azokat a nemzetközi fejlesztési együttműködés általánosan elfogadott alapelveivel és célrendszerével kiegészítve, azonosítja a Magyarország által ezen a téren követendő normákat, az ország nemzeti érdekeinek és a nemzetközi közösség elvárásainak összehangolásából fakadó, azoknak eleget tevő együttműködési politika tartalmi összetevőit.

2. A NEFE szakpolitikai stratégia összefoglalja azokat a teendőket, amelyek megtétele szükséges ahhoz, hogy a magyar **NEFE arcéle** erősödjön, **láthatósága** és hatékonysága növekedjen, eleget tegyen a **nemzetközi kötelezettségvállalásainknak**, ezáltal kellő hitelességgel támassza alá Magyarország elkötelezettségét a globális kihívások kezelése iránt.

3. Magyarország legelső, és egyben legutolsó, NEFE tárgyú stratégiai dokumentuma 2001-ben keletkezett, ezért az ország nemzetközi kapcsolatrendszerében és státuszában azóta bekövetkezett változások – az Európai Unióba való belépés és a globális világban történt átalakulások – szükségessé teszik e szakpolitika fő irányainak meghatározását, amely a nemzetközi közvélemény kitüntetett figyelmét élvezi, az Európai Unió külkapcsolati rendszerében **önálló szakpolitikaként** kiemelt jelentőséggel bír, s amelyben az egyes tagállamok a Lisszaboni Szerződés hatálya alatt is nagy **önállóságot** élveznek.

4. A magyar NEFE tevékenysége – a rendelkezésre álló források volumene, a „klasszikus” fejlődő országokban szerzett szakmai tapasztalatok és a terepismeret viszonylag korlátozott volta miatt - a kezdetektől, az EU-ba való belépésünktől fogva főként a **környező térségre** (Nyugat-Balkán, Kelet-Európa) összpontosult, de a partnerországok között afrikai, közel-keleti és ázsiai országok is szerepelnek. A magyar NEFE jelenleg viszonylag széles partnerországi körrel (Afganisztán, Afrika Szaharától délre eső térsége, Bosznia-Hercegovina, Irak, Jemen, Kambodzsa, Kirgizisztán, Laosz, Koszovó, Macedónia, Moldova, Mongólia,

Montenegró, Palesztin Hatóság, Szerbia, Ukrajna, Vietnám) dolgozik, aminek következtében a támogatások elaprózódnak, kevésbé hatékonyak és szerényebb láthatóságot biztosítanak a szakpolitika számára.

5. A magyar NEFE évek óta **alulfinanszírozott**;³ noha az EU tagállamaként 2005-ben vállalt nemzetközi politikai kötelezettség értelmében hivatalos fejlesztési hozzájárulásunk (ODA) bruttó nemzeti jövedelemhez (GNI) viszonyított arányát 2010-re 0,17%-re, 2015-re 0,33 %-ra kellett volna/kellene növelnünk, a 2012-ben elért érték csak 0,10 %, amely a 2011-es 0,11%-hoz képest is csökkentést mutat.

6. A magyar hivatalos fejlesztési hozzájárulás (ODA) célú ráfordítások túlnyomó része **multilaterális**⁴ keretben, tagdíjak és önkéntes felajánlások nemzetközi szervezetekbe, alapokba való befizetése révén jut el a kedvezményezettekhez. Bilaterális NEFE együttműködésünk meghatározó formáját alapvetően a tapasztalatátadásra irányuló, ún. technikai segítségnyújtási projektek jelentik.

7. A kétoldalú alapú magyar NEFE végrehajtásában meghatározó a **civil szervezetek** és az **állami szakhatóságok** szerepe, a **vállalatok** – főként a célirányosan mobilizálható források és a potenciális fejlesztési lehetősége felismerésének hiánya, számos esetben pedig a jogbiztonság alacsony szintje miatt – csekély, csaknem elhanyagolható szerepet játszanak. A támogatáshatékonyság új típusú, a fejlesztési eredmények javítására irányuló forrástranszfereket (segély, kölcsön, befektetés stb.) együttesen szemlélő megközelítése is szükségessé teszi a vállalati szféra fokozott bevonását, valamint a gazdaság- és kereskedelemélénkítő tevékenységekkel elérhető szinergiára törekvést.

8. A magyar NEFE tevékenység intenzitása és finanszírozottsága **elmarad** nemzetközi politikai kötelezettségvállalásainktól és a hozzánk hasonló helyzetű országok (V4) által az elmúlt években kialakított gyakorlattól.⁵ Az államigazgatáson belül több szervezet is folytat olyan tevékenységet, amely jellegét, tartalmát és eredményeit tekintve NEFE aktivitásnak minősíthető, ezek tervezésében és végrehajtásában azonban az egységes szemlélet és koherencia kevésbé érvényesül. Mindez azt is jelenti, hogy ezen tevékenységek során nem feltétlenül jutnak érvényre a különböző nemzetközi fórumokon Magyarország által is vállalt támogatáshatékonysági alapelvek.

9. A magyar NEFE végrehajtásának **nemzetközi szakmai keretrendszerét** az **ENSZ**, az **OECD** és az **Európai Unió** politikai nyilatkozatai, alapelvei és szakmai iránymutatásai alkotják (kiemelten: **ENSZ Millenniumi Nyilatkozat**, Rio+20 konferencia záró nyilatkozata, Párizsi Nyilatkozat a Segélyhatékonyságról, Accrai Akcióterv, **Busani Globális Partnerség a Hatékony Fejlesztési Együttműködésért**, **Európai Konszenzus a Fejlesztésről**, „**Agenda**

³ Ld. mellékletek: I./1 Nemzetközi fejlesztési együttműködés és nemzetközi humanitárius segélyezés költségvetési forrásai 2003-2014

⁴ Ld. mellékletek: II./6 A magyar ODA, a teljes magyar ODA aránya a bruttó nemzeti jövedelemhez (GNI), Külügyminisztérium NEFE és humanitárius költségvetési forrásai

⁵ Ld. mellékletek: II./4 V4 országok nettó Hivatalos Fejlesztési Támogatása (ODA) 2003-2012

for Change”, azaz a Változtatás Programja, valamint tanácsi következtetések a fejlesztésfinanszírozásról), amelyek teljesülését a szóban forgó szervezetek különböző intézményei és fórumai időről időre felméri és értékeli. Nemzeti NEFE- politikánk kialakítása és végrehajtása során ezek szem előtt tartása erősítheti a globális gazdasági versenyben elérhető pozícióinkat, általános érdekérvényesítő képességünket és nemzetközi megítélésünket is kedvezően befolyásolhatja.

10. A magyar NEFE politika tervezéséért, **koordinálásáért** és **végrehajtásáért** felelős **Külügyminisztérium** önálló szervezeti egységgel rendelkezik ezen feladatok ellátására, annak alacsony létszáma azonban a bilaterális projektmenedzsment mellett csak a legfontosabb témakörök és multilaterális döntéshozatali folyamatok nyomon követését teszi lehetővé. Tevékenységünk tematikai irányainak elmélyítése, hangsúlyainak láthatóbbá tétele, a nemzetközi szervezetekben viselt tagságunkból fakadó érdekérvényesítési lehetőségek jobb kiaknázása, a feladatok hatékonyabb ellátása nagyobb specializációt tesz szükségessé.

11. Az EU- és OECD tagállamként folytatott magyar NEFE politika első tíz évének tapasztalatai azt mutatják, hogy a magyar társadalomban **erősíteni** kell a NEFE tevékenység **elfogadottságát**, s a globális nevelés révén tudatosítani kell a nemzetközi jelentőségével, a külkapcsolatokban betöltött szerepével és az abban rejlő érdekérvényesítési lehetőségekkel kapcsolatos ismereteket, s a források fokozatos növelésével párhuzamosan szükséges a végrehajtó intézményi kapacitások bővítése, a szakmai részterületekre irányuló specializálódás mélyítése. Fontos továbbá a kedvezményezett országokkal való partneri viszony célzott erősítése az együttműködés részleteinek megtervezésétől a végrehajtáson át az értékelésig és utókövetésig.

12. A **globális NEFE politika célja** a világban létező szegénység és a globális egyenlőtlenségek csökkentése, a nemzetközi biztonság és stabilitás, a béke és a fenntartható fejlődés, valamint a demokrácia, az emberi jogok és a jogbiztonság előmozdítása. A NEFE politika fő iránytűjét napjainkban az ENSZ tagállamai által 2000-ben elfogadott Millenniumi Fejlesztési Célok (MDG) jelentik, amelyek 2015-re a mélyszegénységben - a napi 1,25 USD-ből - élők arányának az 1990-ben mérthez képest felére csökkentését és a humánus élet legalapvetőbb feltételeinek – iskoláztatás, csecsemő- és anyasági halálozás, a reprodukcióhoz szükséges egészség romlása, a fertőző betegségek terjedése és az AIDS elleni küzdelem, nők helyzetének és a környezet állapotának – számottevő, számszerűsíthető javítását irányozták elő.

13. Noha a meghirdetés óta eltelt időszakban egyes célok teljesülése terén jelentős előrelépés történt a világban, a részidei felülvizsgálatok arról tanúskodnak, hogy a szegények számának csökkenésében az ázsiai országok – különösen Kína – fejlődése játszik meghatározó szerepet, s a **legnagyobb elmaradás Afrika Szaharától délre eső területén tapasztalható**. Vannak továbbá olyan területek – pl. az anyasághoz, a reprodukcióhoz kapcsolódó egészség, az alapvető higiénés szolgáltatásokhoz való hozzáférés -, ahol kérdéses a kitűzött célok 2015-ig történő elérése. A 2015 utáni időszak fejlődési/fejlesztési céljainak a fennmaradó teendők

mellett a fejlődés fenntarthatóságából, gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi pillérének kívánatos egyensúlyából fakadó kihívásokra is megoldásokat kell felvázolnia.

14. A fejlett országok alkotta donorközösség államai jelenleg évi kb. 125 milliárd USD-nek megfelelő összeget fordítanak hivatalos fejlesztési támogatásokra (Official Development Assistance – ODA). Az ENSZ 1970-ben – az akkori növekedési, fejlődési trendek alapján – olyan határozatot hozott, amely a fejlett országokat arra szólította fel, hogy évente a bruttó nemzeti jövedelmük (GNI) 0,7%-át áldozzák a fejlődő országok megsegítésére. Ezt az értéket utóbb több nemzetközi fórum is megerősítette, majd 2005-ben az Európai Unió is - 2015-ös határidővel – politikai célkitűzéssé tette. A 2004-ben és azt követően belépett 12 új tagállam esetében a 2015-re teljesítendő, NEFE célú ráfordítási vállalás 0,33 %. Noha a támogatást nyújtó államok – így Magyarország is – igyekeznek lépéseket tenni e célok elérése érdekében, az elmúlt évek nemzetközi pénzügyi válsága, amely az EU-térségre mint a donor közösség meghatározó alkotóelemére hosszan tartó hatással van, 2012-ben immár második éve a globális – és az EU által nyújtott - **ODA csökkenéséhez** vezetett.

15. A globális környezet gyors változása, az ODA visszaesése egyre inkább ráirányítja a figyelmet a fejlődő országokba irányuló **segítségnyújtás hatékonysága növelésének** szükségességére, amely az elmúlt évtizedben több nemzetközi fórum (Róma, Párizs, Accra, Busan) napirendjén szerepelt és nemzetközi dokumentumokban öltött testet. A nemzetközi donor közösségben fokozatosan erősödik az a nézet, hogy a hatékonyság növelése érdekében a rászoruló országok fejlődését elősegítő **valamennyi**, kívülről jövő forrástranszfert (beruházások, segélyek, kölcsönök, hazautalások, jótékonyági szervezetek tevékenysége stb.) együttesen kell szemlélni és a hatások mérésére új típusú statisztikai módszertant kell kidolgozni.

16. Magyarországnak a fejlett donor közösség tagjaként és Kárpát-medencei, Európa közepén fekvő országgént egyaránt érdeke, hogy a közelebbi és tágabb környezetében fekvő országok kiegyensúlyozott fejlődéséhez hozzájáruljon, ezáltal csökkentse a helyi és nemzetközi válságok kialakulásának, az instabilitás növekedésének, a fertőző betegségek terjedésének, a klímaváltozás káros hatásainak és a tömeges kényszerszermigrációnak az esélyét. A partner országok társadalmi, gazdasági kibontakozásának elősegítése egyúttal a vásárlóerő bővüléséhez is vezet, ami a donor ország elismertségének növelése mellett hazai gazdasági szereplőinek külföldre jutását is kedvezően befolyásolhatja. A fejlesztések révén javulnak a magyar kis-és középvállalati szektor piacra jutási esélyei is.

17. Magyarország NEFE stratégiai koncepciójának megvalósítása jórészt arra az időszakra esik majd, amikor – a Millenniumi Fejlesztési Célok 2015-ben való lejártát követően – várhatóan új nemzetközileg elfogadott célrendszer fogja meghatározni a globális fejlesztési/fejlődési menetrendet. Ennek kidolgozásában Magyarország – ENSZ-beli tevékenységével, nemzetközi konferenciák szervezésével – alakító, aktív szerepet vállal, amellyel összhangban nemzetközi fejlesztési együttműködésének is határozott arculatot kíván adni. Célszerűnek tűnik a szakpolitikai dokumentum 2017-es felülvizsgálata során az elfogadottá vált post-2015 globális fejlesztési agenda célkitűzéseit átültetni a magyar

stratégiába. Az új post-2015-ös Fejlesztési Agenda, a magyar NEFE szakpolitikát a létrehozandó NEFE Koordinációs Tárcaközi Bizottság ajánlásával, a külügyminiszter döntése szerint fogja gazdagítani.

18. Az elmúlt évtizedekben jelentős változások történtek a világgazdaságban, a nemzetközi politika rendszerében és a fejlődő országok helyzetében is. Az elhúzódó globális pénzügyi és gazdasági válság rávilágított a világ országainak minden eddiginél erőteljesebb egymásrautaltságára, az együttműködés fontosságára.

19. A mögöttünk hagyott néhány évtized sok szempontból az emberiség fejlődésének egyik legsikeresebb időszaka volt, amelyben – néhány lokális háború ellenére – a világ országainak túlnyomó része – különösen a fejlődő országok sokasága - érdemi és számottevő gazdasági növekedést, jelentős társadalmi előrelépést könyvelhetett el. A fejlődő világ jelentős részének tartós gazdasági lendülete, az ebből fakadó fogyasztásnövekedés, a globális kihívások – népességnövekedés, urbanizáció, klímaváltozás, migráció, környezetszennyezés, stb. – erősödése és mindezek hatása ugyanakkor komoly nehézségek elé állítja a nemzetközi közösséget a fejlődés fenntarthatóságát, a követendő modelleket illetően. Különösen sürgető feladat, hogy a donor közösség a partner országok fejlődéséhez nyújtott támogatásának célzottabbá, hatékonyabbá és eredményesebbé tételével is ellensúlyozza a fejlesztési célú hivatalos ráfordítások (ODA) visszaesését. A donor közösség maga is komoly átalakuláson megy át; a legszámottevőbb előrelépést felmutató, feltörekvő gazdaságok (BRICS), nem kis részben saját hosszú távú gazdasági- társadalmi céljaik elérése érdekében az elmúlt időszakban donorokká is váltak, s a többi fejlődő országgal kialakított, ún. Dél-Dél együttműködéssel, valamint a hagyományos donorokkal teremtett, ún. háromoldalú kooperációkkal **új formákat** hoztak létre a nemzetközi fejlesztési architektúrában.

20. A jelenleg, nem utolsósorban Magyarország ENSZ-beli aktív szerepével folyó előkészületek alapján - amelyben Magyarország az ENSZ Közgyűlésének alárendelten működő Fenntartható Fejlesztési Célok (SDG) kidolgozásért felelős Nyitott Munkacsoport (Open Working Group) társelnökeként arra törekszik, hogy a testület az átfogó új post-2015 keretrendszer összetettségét szem előtt tartva járuljon hozzá az egyetemes érvényű fenntartható fejlődési célok kidolgozásához -, feltehető, hogy 2015 után a jelenlegi MDG-k örökébe lépő, a nemzetközi közösség által kialakítandó célrendszer a fejlődés és a szegénységcsökkentés legalapvetőbb feltételeit jelentő szociális teendőket várhatóan szélesebb, az előrelépéshez szükséges gazdasági növekedést és annak a környezettel, a természeti erőforrásokkal és a Föld teherbíró képességével való összhangját, a fejlődés fenntarthatóságát szem előtt tartó, a fejlett és a fejlődő világ számára egyaránt iránymutatást jelentő célokkal ötvözi majd. A magyar NEFE-nek **rugalmasan** kell reagálnia a nemzetközi fejlesztési architektúrában és célrendszerben bekövetkező változásokra, egyúttal a hazai adottságok, hozzáadott értékek alapján törekednie kell a nemzetközi fórumokon betöltött konstruktív szerep konkrét tettekkel való alátámasztására.

3. Magyar NEFE Stratégia

3.1. Részletes célkitűzések

3.1.1. A magyar NEFE sarkalatos és specifikus célkitűzései

21. Magyarország **adottságainak és teherbíró képességének függvényében** igyekszik aktív szerepet vállalni a nemzetközi donor közösség tevékenységében, amelynek célja a szegénység csökkentése a fejlődő országokban, termelő és munkahelyteremtő képességeik, a nemzetközi stabilitást, békét, biztonságot, demokratikus berendezkedést erősítő intézményi, igazgatási, humán kapacitásaik fejlesztése, a természeti erőforrásokkal való felelős gazdálkodás, környezet-egészségügyi szempontok figyelembevételével, a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése, a népesedési dinamika kezelése, a nők helyzetének javítása, az emberi jogok és a hátrányos helyzetű és sérülékeny csoportok érdekei érvényre jutásának elősegítése, a túlnépesedés, környezetszennyezés és a klímaváltozás negatív hatásaival szembeni védekezés, illetve felkészültség, a fenntartható fejlődési modellek meghonosítása. Erőfeszítéseink fontos hozadéka lehet, hogy piachoz juttatják a hazai vállalkozásokat és az állami szektor (pl. oktatás, egészségügy) egyes szegmenseit, valamint a hazai tudás és technológia fejlesztését mozdítják elő.

22. A magyar NEFE politika – az ezzel kapcsolatban kialakult nemzetközi konszenzusnak megfelelően is – a Millenniumi Fejlesztési Célok teljesülését igyekszik elősegíteni, a 2015 utáni időszakban pedig a nemzetközi közösség által elfogadandó új célrendszer megvalósítására fog törekedni.

23. A magyar NEFE legnagyobb hozzáadott értéke olyan tevékenységek támogatása, amelyek az elmúlt évtizedekben hazánkban lezajlott politikai, gazdasági és társadalmi átalakulás, a nemzetközi szervezetekbe való belépés során szerzett magyar tapasztalatokat megosztják a fejlődő világ hasonló kihívások előtt álló országaival, valamint az a technológiai-szervezési tudás és tapasztalat, melyet a magyar szakemberek halmoztak fel. A fejlődés egyik legfőbb feltételének a jogállami intézmények működtetéséhez, az alapszolgáltatások megszervezéséhez, a **fejlett technológiák alkalmazásához szükséges humán és intézményi kapacitások erősítését** tartjuk, ezért NEFE politikánkban a **képzésre, tudás- és tapasztalatátadásra** különösen nagy hangsúlyt helyezünk. Ebben kiemelt szerepet szánunk a hazai tudományos műhelyeknek, oktatási, képzési intézményeknek is. Ennek során igyekszünk kiaknázni a fejlesztés és fejlődés kérdéseivel foglalkozó nemzetközi tudományos világ képviselőit tömörítő szervezetben, a GDN-ben (Global Development Network) 2012-ben szerzett magyar tagságból származó lehetőségeket. A Magyarországon felhalmozódott tudás és ismeret átadásának fontos célja továbbá, hogy partnerországainkban erősítsük az élelmezésbiztonságot, a fenntartható vízgazdálkodást és elősegítsük a környezetbarát növekedés feltételrendszerének kiépítését.

24. A nemzetközi fejlesztési célú együttműködések kialakítása során partnerországaink, a kedvezményezett közösségek **szükségleteiből**, alapvető jogaiból indulunk ki, a segítségnyújtás legmegfelelőbb módját velük egyetértésben határozzuk meg, lehetőség szerint minél több helyi szereplőt bevonva a végrehajtásba, hogy ennek révén is bővüljön és

sokoldalúvá váljon az országaink közötti kapcsolatrendszer. A NEFE tevékenység szereplői körének szélesítésére törekszünk, a nemzetközi szervezetek, pénzügyi intézmények, az állami szakterületek és a civil szervezetek mellett számítva az üzleti szféra együttműködésére is.

25. NEFE tevékenységünk meghatározó nemzetközi kereteit az ENSZ, az OECD és az EU jelenti. A magyar NEFE olyan globális partnerség megteremtésére törekszik, amely a kedvezményezettekkel szoros együttműködésben alakítja ki a segítségnyújtás módozatait és amely nyitott a támogatást nyújtó országok közötti koordináció különböző formáira, beleértve a feltörekvő donorokkal való együttműködést is.

3.1.2. A célok közötti összefüggések és kiemelt alapelvek

26. A magyar NEFE politika alapelvei a Magyarország által is elfogadott nemzetközi normákra épülnek. Különösen fontos a magyar segítségnyújtás **hatékonyságának** növelése. Elengedhetetlennek tartjuk a források felhasználásával kapcsolatos **elszámoltathatóságot** és az **átláthatóságot**. A NEFE célú kormányzati ráfordítások évenkénti, részletes beszámolóikban való **nyilvánosságra hozatalával, folyamatos kommunikációval** tevőlegesen segítjük is ezt, és partnereinktől is elvárjuk a támogatásaink felhasználásának **nyomon követhetőségét**. A 2011-ben Busanban elfogadott, globális partnerség kialakítására irányuló támogatáshatékonysági záródokumentumban foglalt vállalás teljesítése érdekében lépéseket teszünk az IATI (International Aid Transparency Initiative) módszertanának alkalmazására és az ehhez szükséges szakmai kapacitások kialakítására. Fontos alapelveként kezeljük, hogy támogatásainkat a **kedvezményezettek igényeihez**, saját fejlesztési stratégiájuk célkitűzéseikhez igazítsuk. NEFE tevékenységünk végrehajtásának teljes folyamata **eredmény-orientált** kell legyen.

27. A hatékonyság érdekében törekszünk tevékenységünk más donorokkal való összehangolására, különös tekintettel az **EU-tagállamokkal, a V4 országokkal, de más donor országokkal és szervezetekkel** való együttműködésre is. A magyar NEFE a tevékenység tervezésében és végrehajtásában fontos szerepet szán a civil társadalomnak, az egyéb, nem kormányzati szereplőknek és a vállalati szektornak.

28. A magyar NEFE tevékenységnek elő kell segítenie a **fejlődés fenntarthatóságát**, s ennek során általános alapelveként kezeli az emberi jogok és a **társadalmi méltányosság** érvényre jutását, a **demokratikus értékrend** és az **esélyegyenlőség**, a **nemek közötti egyenjogúság** erősítését, a **környezeti fenntarthatóságot**, az egészséges környezethez való jogot, a **sérülékeny csoportok** érdekeit és a **diszkriminációmentességet**. A magyar NEFE az általános emberi jogi megközelítés alapján áll. A magyar NEFE politikának alá kell támasztania **globális felelősségvállalásunkat**, a nemzetközi közösség egészét foglalkoztató kihívások kezelése iránti elkötelezettségünket.

29. A magyar NEFE a **bilaterális célországok kiválasztásában** igyekszik szem előtt tartani az egyezményes nemzetközi dokumentumokban kiemelten szereplő irányokat; a legkevésbé fejlett, az alacsony jövedelmű és a törékeny vagy konfliktus utáni helyzetben lévő országokat,

emellett azonban messzemenően figyelembe veszi, hogy rendelkezésre álló forrásai, tapasztalatai és speciális végrehajtó kapacitásai **mely földrajzi régiókban** és milyen kihívások kezelésében hasznosulnak a **leghatékonyabban**.

30. A magyar NEFE politika végrehajtása során törekszünk **aszakpolitikák fejlesztési célú koherenciájára**, amelynek részeként a megcélzott földrajzi irányok és szektorok kiválasztásánál figyelembe vesszük Magyarország más kül- és szakpolitikai prioritásait is – térségpolitika, nemzetpolitika, biztonságpolitika, külgazdaság, klímavédelem, környezetegészségügy, tudomány, kultúra –, és ösztönözzük, hogy a szakpolitikák kialakítása során a magyar NEFE szempontjai és a fejlődő országok érdekei minél nagyobb mértékben érvényre jussanak.

31. A magyar NEFE sikerességének és hatékonyságának egyik legfontosabb feltétele, hogy átfogó **társadalmi támogatottságot** élvezzen, ami a források és a szakértelem mozgósítását is kedvezően befolyásolja. Fontos feladat a globális nevelés, a **társadalmi tudatosság növelése**, amely egyúttal a szolidaritásra irányuló hajlandóságot és a fenntartható fogyasztási és termelési szokások iránti nyitottságot is növeli, összességében tehát közvetlenül is hozzájárul a **világban meglévő egyenlőtlenségek** és fenntarthatatlan trendek csökkentéséhez, Földünk állapotának javulásához.

3.2. Stratégiai céltérkép

3.2.1. Stratégiai (földrajzi) céltérkép – a magyar NEFE fő földrajzi irányai

32. A magyar NEFE politika fő irányainak meghatározásánál a globális fejlődés realitásai és Magyarország teherbíró képessége, adottságai mellett elsősorban a már kialakult NEFE együttműködések tapasztalatait, Magyarország hagyományos kapcsolatrendszerét és hozzáadott értékeit, a magyar NEFE által kínált segítség partnerországbeli relevanciáját, a kedvezményezett országgal fenntartott intézményes együttműködésünk, az ottani belső viszonyok megfelelő ismeretét biztosító struktúrák meglétét, valamint az adott ország fejlettségét mutató, releváns indikátorokat és az ország fejlődés iránti elkötelezettségét fontos figyelembe venni. A világban zajló változások, egy-egy ország hirtelen fellépő demokráciaépítési, fejlesztési igényei és az ezek kielégítésére irányuló nemzetközi összefogás átmenetileg vagy tartósan **új elemekkel gazdagíthatja a magyar NEFE földrajzi prioritásait**. Tekintettel ugyanakkor arra, hogy a nemzetközi fejlesztési együttműködés jellemzően bizalomra épülő kapcsolatot feltételez, tartós, kiszámítható, tervezhető és hatékony kooperációra törekszünk partnerországainkkal.

33. A földrajzi közelség, a fejlesztési igények és a lehetséges magyar hozzáadott érték találkozása, hagyományos kapcsolataink és térségi, biztonsági, nemzetpolitikai érdekeink szempontjából egyaránt középtávon kiemelt irányként kezelendőnek tartjuk az **OECD kategorizálása szerint fejlődő országnak minősülő nyugat-balkáni és kelet-európai államokat**, ahol főként a demokratikus államberendezkedés struktúráinak megszilárdítása, a

civil társadalom és a társadalmi kohézió erősítése, valamint az Európai Unióhoz való közeledés és csatlakozás tapasztalatainak átadása a célunk.

34. NEFE politikánk nemzetközi hitelessége elengedhetetlenné teszi, hogy az MDG-k teljesítése terén **legnagyobb hátránnyal bíró afrikai kontinens Szaharától délre eső része** is folyamatos figyelmünket élvezze. A térség országainak többsége dinamikus gazdasági növekedésnek örvend, intézményi kapacitásaik, humán erőforrásaik gyengesége ugyanakkor hátráltatja a folyamatot és sok esetben kiszolgáltatottá teszi a növekvő egyenlőtlenségtől szenvedő lakosságot. Az afrikai kontinens országaiban a magyar NEFE fő célja a vidékfejlesztés és élelmezésbiztonság, ideértve az élelmiszer-előállítás és az ehhez kapcsolódó anyagi és szellemi infrastruktúra fejlesztését, a klímavédelem, a fenntartható vízgazdálkodás, a nők helyzetének javítása, valamint az oktatás és az egészségügy fejlesztése.

35. Külpolitikánk globális irányultságának erősítése, hagyományos kapcsolatrendszerünk és a fejlesztési igények relevanciája is aláhúzza azt a szándékot, hogy szegényebb ázsiai országok is helyet kapjanak a magyar NEFE partnerországai között. A térségben a klímaváltozás hatásainak kezelése, a fenntartható vízgazdálkodás és az élelmezésbiztonság, valamint a társadalmi kohézió erősítése, az európai, közép-európai együttműködési formák tapasztalatainak átadása szerepel céljaink között.

36. **Ázsia** és **Afrika** több országában jelentős számú olyan szakember él, akik Magyarországon, **magyar állami ösztöndíjasként szereztek diplomájukat**. Fejlesztési együttműködési rendszerünk kialakítása során építünk a velük való kapcsolatokra.

37. A magyar NEFE partnerországi körének meghatározásakor és annak rendszeres felülvizsgálatakor koncentrált, fókuszált **segítségnyújtási struktúra** kiépítésére törekszünk; igyekszünk elkerülni a túlzott elaprózódást, amely rontja a költséghatékonyságot és a láthatóságot. Ennek érdekében célunk, hogy a partnerországok száma lehetőleg ne haladja meg a tízet. A magyar NEFE **földrajzi cél régióiban** - Afrika/ Közel-Kelet, Ázsia/Délkelet-Ázsia, Kelet-Európa, Nyugat-Balkán – megfogalmazásra kerülnek a **szektorális és tematikus NEFE prioritások**. Partnerországaink köre a stratégiai tervdokumentumban foglaltak végrehajtásának ideje alatt az egyes országok jövedelmi viszonyaiban bekövetkező változások miatt, illetve EU integrációs folyamatuk előrehaladtával átalakulhat. A partnerországok körét a NEFE szakpolitikai stratégia cselekvési tervében jelöljük ki, figyelembe véve a kedvezményezett ország nemzeti fejlesztési stratégiájának tervezési ciklusát.

38. A kedvezményezett országok csoportján belül célszerű meghatározni azon államok körét, amelyekkel hosszabb távú, mélyebb, program alapú támogatási együttműködésről állapodunk meg, valamint fontos megjelölni, hogy a NEFE célra biztosított költségvetés mekkora része használható fel más régiókban ad hoc felmerülő fejlesztési igények kielégítésére. A partnerországok köréről a szakpolitikai szempontok figyelembe vételével, széles körű egyeztetést követően kell döntést hozni és azt időről időre **felülvizsgálni**.

3.2.2. Stratégiai (szektorális) céltérkép – a magyar NEFE fő szektorirányultága

39. A magyar NEFE feladata, hogy segítse a fejlődő országokat **saját fejlesztési elképzeléseik** megvalósításában, úgy, hogy olyan megoldásokat kínál, amelyek fenntartható módon szolgálják a jóléthez, az emberi méltósághoz, a demokratikus berendezkedéshez és a civil társadalom fejlődéséhez, a környezet védelméhez, a békéhez és biztonsághoz fűződő érdekek érvényre jutását.

40. A magyar NEFE által megcélzott fő szektorok meghatározása során a Millenniumi Fejlesztési Célokban szereplő területeket vesszük elsősorban figyelembe, valamint azokat a szektorokat, amelyek a fejlődés fenntarthatóvá tételének kihívásaival küzdő fejlődő országok számára különösen fontosak. Ennek során alapvető szempont, hogy a kiválasztott szektorban Magyarország a rendelkezésre álló szakértelem, tudás, technológia vonatkozásában speciális tudással rendelkezzen, hozzáadott értéket képviseljen. A magyar NEFE egyik kiemelt célja, hogy a tudomány eredményeit becsatornázza a fejlesztési együttműködésbe, ezzel is elősegítve a partnerországok „zöld”, a környezetet kímélő és a természeti erőforrásokat **fenntartható** módon kiaknázó fejlődését, **gazdasági növekedését**.

41. A magyar NEFE koncentráltága és hatékonysága érdekében, az ezzel kapcsolatos nemzetközi és uniós normákat szem előtt tartva, arra törekszünk, hogy a megcélzott szektorok száma egy-egy partnerországban lehetőleg ne haladja meg a hármat.

42. Mindezek alapján a magyar NEFE a fejlesztési partnerországoknak elsősorban az alábbi szektorokban és területeken nyújt támogatást:

A) **intézményfejlesztés** (demokratikus, jogállami berendezkedés megszilárdítása, átalakulási és nemzetközi integrációs tapasztalatok átadása, jó kormányzás, állami, önkormányzati és ágazati intézményfejlesztés, kapacitásépítés, civil szervezetek erősítése);

B) **zöldkultúra, zöldgazdaság, környezet- és klímavédelem** (vidék- és városfejlesztés, élelmezésbiztonság, környezet-egészségügy, fenntartható mezőgazdasági termelőkapacitások fejlesztése, fenntartható vízgazdálkodás, szanitáció, klímaváltozás negatív hatásaival szembeni védekezés, illetve felkészültség);

C) **humán erőforrások és kapacitások fejlesztése** (oktatás, egészségügy, kultúra, esélyegyenlőség, kisebbségek és sérülékeny csoportok védelme, szociális intézményfejlesztés, tudományos ismeretek és kapcsolatok).

43. A magyar NEFE egyik fontos eszközét jelentik azok az állami ösztöndíjak, amelyek segítségével a fejlődő országok fiataljai magyarországi felsőoktatási intézményekben szerezhetnek képzettséget. Ösztöndíj-politikánk és NEFE céljaink összehangolása hatékonyan segítheti a fejlődő országokkal kialakított kapcsolatrendszerünk koherenciáját.

44. Magyarország 1999 óta támogatója, és 2005 óta hivatalosan is tagja a „Határokat Átszelő Vízfolyások és Nemzetközi Tavak Védelméről és Használatáról” szóló 1992. évi ENSZ EGB Egyezményhez kapcsolódó Víz és Egészség Jegyzőkönyvnek. A Jegyzőkönyv egy lehetséges platform a magyar NEFE számára is az ENSZ EGB régió országainak való segítségnyújtás terén, elsősorban a vízellátás, vízgazdálkodás, szanitáció terén, megerősítve Magyarország nemzetközi vízügyi szakpolitikában játszott szerepét.

3.3. Eszközkészlet

3.3.1. A magyar NEFE eszközrendszere és módozatai

45. A NEFE politika jellemzően **állami forrásokat** használ fel a fejlődő országok megsegítésére. Ezen források egy része a nemzetközi gyakorlatnak megfelelően multilaterális csatornákon keresztül jut el a kedvezményezettekhez, míg más részük a partnerországgal kialakított kétoldalú kapcsolat keretében, esetleg donor koordinációs mechanizmus révén járul hozzá egy-egy ország fejlődéséhez. Magyarország esetében a hivatalos fejlesztési támogatások (ODA) szerkezetében különösen nagy – **75-81 % - a multilaterális formák** szerepe. Az elkövetkezendő időszakban fontos feladat a **kétoldalú alapon nyújtott támogatások jelentős arányának növelése**, annak érdekében, hogy NEFE-politikánk prioritásai és komparatív előnyeink jobban érvényre jussanak, s emellett növekedjen a láthatóság is.

46. A multilaterális keretben folyósított összegek jórészt nemzetközi szervezetekben, pénzügyi intézményekben – ENSZ, EU, Világbank stb. – viselt tagság és befizetett tagdíjak révén, tehát indirekt módon realizálódnak, részben pedig egyedi döntés alapján járulnak hozzá egy-egy nemzetközi szervezet, pénzügyi intézmény vagy alap tevékenységéhez. A nemzetközi szervezetekben, pénzügyi intézményekben, regionális fejlesztési bankokban viselt tagságra, a belépésre, a szervezetek munkáját segítő önkéntes felajánlásokra irányuló döntések meghozatalakor is érvényre kell juttatni a szakpolitikák fejlesztési célú koherenciáját, azaz NEFE politikánk alapelveit, céljait, fő földrajzi és szektorális prioritásait. Ezeket a döntéseket, tekintettel azok jelentős költségvonatára, a feltételrendszer és a várható hatások átfogó és alapos vizsgálatának kell megelőznie. Az érintett társtárcákkal együttműködésben egyeztetett döntéseket a Kormány által létrehozandó **NEFE-politika Koordinációs Tárcaközi Bizottságának** keretében a külügyminiszter döntésével célszerű meghozni.

47. Fontosnak tartjuk áttekinteni a tagságunkkal működő, fejlesztési aktivitást is kifejtő nemzetközi szervezetek nyújtotta együttműködési lehetőségeket, és ennek során vizsgálandónak tartjuk, hogy Magyarország NEFE politikai céljainak teljesülését, mely szervezeteken keresztül tudja a **legeredményesebben elérni, szektorális prioritásait** érvényre juttatni.

48. A magyar NEFE jelenleg **alulfinanszírozott**; az EU tagjaként vállalt fejlesztési ráfordítási arányt (2010-re 0,17 % ODA/GNI, 2015-re 0,33 % ODA/GNI) a hazai fejlesztési keret

emelése nélkül **nem tudjuk** határidőre teljesíteni; a nemzetközi pénzügyi válság hatásai következtében a hozzájárulások emelésére az elmúlt években ugyanis csak a kötelező befizetések (Európai Fejlesztési Alap – EDF) vonatkozásában kerülhetett sor. Noha ez az EU tagországai között nem egyedülálló jelenség, a lemaradás mértékének csökkentése, pozitív, növekedő trend elérése jelentős mértékben tágítaná nemzeti érdekérvényesítésünk kereteit, **javítaná a Magyarország biztonsága és jóléte szempontjából is lényeges globális viszonyok alakulását.**

49. Nemzetközi politikai kötelezettségeink teljesítése és a globális folyamatok alakítása iránti felelősségünk alátámasztása érdekében szükséges, hogy – hasonlóan a NATO-kötelezettségek teljesítése érdekében a Nemzeti Biztonsági Stratégiában kitűzött célokhoz – a költségvetés NEFE célú előirányzata és az **ODA célú kormányzati ráfordítások számottevő mértékben növekedjenek.**⁶ Nemzetközi NEFE kötelezettségvállalásaink teljesítését az szolgálná, ha az állami szervek ODA-ként elszámolható ráfordításainak a nemzeti össztermékhez (GNI) viszonyított aránya évente előre meghatározott mértékben emelkedne, figyelembe véve a 2015-re kitűzött célt (0,33%), valamint az azt követő új uniós kereteket és vállalásokat. Ez a Külügyminisztérium költségvetésében szereplő fejezeti kezelésű, NEFE célú előirányzat számottevő növelése mellett (2013-ban ezen az előirányzaton 150 millió HUF szerepel) a fejlődő országok számára biztosítandó ösztöndíjakkal, kölcsönök nyújtásával, magyar szereplők számára is közreműködést biztosító kezdeményezések, alapok ún. Trust Fund-ok (ilyen például a 2014-től működő, a Világbank csoporthoz tartozó International Finance Corporation-nel (IFC) kötendő megállapodás) létrehozásával lenne teljesíthető, amely mindazonáltal a magyar végrehajtói szerepvállalást is erősítené. A növekményből származó források felhasználásáról az aktuális globális fejlesztési célokat, stratégiánkat, a fejlődő országokkal fenntartott kapcsolataink különböző dimenzióihoz fűződő nemzeti érdekeinket és NEFE prioritásainkat szem előtt tartó, egyeztetett és időről időre felülvizsgált döntést kell hozni. Magyarország teljes ODA célú ráfordításainak tervszerű növelése érdekében szükséges az egységes NEFE szempontrendszer alkalmazása és a Külügyminisztérium tárcaközi koordinatív szerepének megerősítése.

50. A rendelkezésre álló források növelése érdekében célszerű megvizsgálni azokat az ún. **innovatív és alternatív finanszírozási mechanizmusokat**, amelyek révén Magyarországon bővíteni lehetne a NEFE pénzügyi mozgásterét. A **széndioxid-kibocsátási kvóták eladásából** származó bevételek egy részének felhasználására vagy a **személyi jövedelemadó 1 %-ának NEFE célra** – kiemelt költségvetési előirányzatra – való felajánlhatóságának lehetővé tételére irányuló lépéseket folytatni kell.

51. Anyagi teherbíró képességünk javulásával és a NEFE célra elkülöníthető források fokozatos bővülésével párhuzamosan **szélesítenünk kell a kétoldalú támogatások** folyósítása **módozatainak** körét. Magyarország az elmúlt évtizedben projekt alapú nemzetközi fejlesztési együttműködési gyakorlatot folytatott, a jövőben azonban a hosszabb

⁶ Ld. mellékletek: I./2 Tervezett NEFE és nemzetközi humanitárius segélytevékenység bilaterális költségvetési forrásnövekedése (2014-2017)

távú együttműködés elmélyítését, egy-egy sikeres projekt nyújtotta lehetőségek kiaknázását jobban szolgáló, program alapú segítségnyújtás kialakítása látszik célszerűnek. Ehhez a források jobb tervezhetőségére van szükség. Az EU által erőteljesen ösztönzött, szorosabb donor koordinációt jelentő közös programozásban való részvétel, valamint a partnerországokkal kialakított bizalmi viszony, az együttműködés kiszámíthatóságához fűződő közös érdekek is szükségessé teszik a hosszabb távú, program alapú szemlélet meghonosítását NEFE politikánk és tevékenységünk tervezésében és végrehajtásában.

52. A NEFE célú ráfordítások tervezhetőségének javítása érdekében a központi költségvetés általános tervezési rendszerének részeként **hároméves NEFE tervezési ciklus kialakítása szükséges**, amelynek keretében a NEFE tevékenység konkrét előrevetítése hároméves kitekintéssel készül és tartalmazza a forrásigényt is.

53. Magyarország rendelkezésre álló forrásai, nemzetközi beágyazottsága, a fejlődő országokban működő civil és vállalati szereplői hálózatának fejlettsége egyelőre nem teszi lehetővé, hogy NEFE politikának végrehajtásában olyan megoldásokra helyezze a hangsúlyt, amelyek a magyar közpénzek NEFE célú felhasználását és annak ellenőrzését teljes egészében függetlenítenék magyar szereplők – civil szervezetek, szakhatóságok, vállalatok – közbeiktatásától, és kizárólag a kedvezményezett ország struktúráira, intézményeire bíznák azt. A magyar projektvégrehajtók fejlődő országbeli jártasságának erősítése céljából a végrehajtásban az elkövetkező években is fő szerepet kell játszani az **állami, civil és vállalati projektvégrehajtók együttműködésének**. A magyar gazdaságpolitikai célokkal összefüggésben minden NEFE projektvégrehajtó feladata, hogy olyan fenntartható fejlesztési projektet hozzon létre, amely elősegíti a magyar szaktudás további alkalmazását és támogatja a magyar gazdasági szereplők külpiazi szerepvállalását.

54. Ennek érdekében – noha kereskedelemösztönző jellege miatt nem tekinthető kifejezetten NEFE eszköznek – továbbra is támogatandó és bővítendő az OECD normák szerint folytatott **kötött segélyhitelezés** konstrukciója, amely – azon túlmenően, hogy a partnerország számára kedvező feltételű kölcsön folyósításával jár, ezáltal bizonyos mértékig támogatásnak is minősül – elősegíti a magyar vállalatok külpiacria jutását, a fejlődő országokban, releváns fejlesztési szektorokban tapasztalatokat és referenciákat szerezhetnek, és mindezek birtokában nagyobb eséllyel vehetnek részt más, nemzetközi – uniós, világbanki és egyéb – forrásokból finanszírozott fejlesztési pályázatokon.

55. Tekintettel arra, hogy Magyarország NEFE célú ráfordításainak legnagyobb része az Európai Bizottság vezetésével megvalósított fejlesztési programokon keresztül jut el a kedvezményezettekhez az Európai Unióba történő befizetéseink miatt, az uniós végrehajtásba való fokozott bekapcsolódással erősítenünk kell a bilaterális alapon és az **EU keretében** folytatott fejlesztési tevékenység egymást kiegészítő jellegét. Erre jelenleg leginkább a bővítési és a szomszédsági politikában alkalmazott **külkapcsolati eszközökből megvalósított programok** nyújtanak lehetőséget, de arra kell törekednünk, hogy a magyar szereplők

végrehajtásban való részvétele más uniós külkapcsolati és fejlesztési eszközök esetében is erősödjön (pl. DCI⁷, EIDHR⁸).

3.4. Cél-eszköz összefüggések

3.4.1. A magyar NEFE hazai partnerei

56. Magyarország NEFE politikájának végrehajtásában hangsúlyos feladatot kapnak a NEFE tevékenységben és a humanitárius segítségnyújtásban gyakorlatot szerzett **civil szervezetek**. Feladataik ellátását, a nemzetközi és uniós együttműködésben való részvételüket, ezáltal kapacitásaik és nemzetközi presztízsük erősítését segítené, ha nemzetközi normák szerint kialakított minősítési rendszer alapján, működésükhöz rendszeres, működési célú állami támogatást lehetne nyújtani.

57. A civil szervezetek kiterjedt nemzetközi kapcsolatrendszerük és a végrehajtás során szerzett **tapasztalataik, helyismeretük** következtében a magyar NEFE politika megtervezésében, értékelésében és népszerűsítésében is fontos partnerei a döntéshozóknak. A jövőben is fenntartandó és lehetőség szerint szélesítendő a civil szervezetekkel kialakított egyeztetési mechanizmus. A pályázati rendszer szabályozása, különös tekintettel a nemzetközi – kiemelten az uniós – pályázatok önrészéhez nyújtható állami támogatás odaítélésének kritériumrendszerére, felülvizsgálandó. Megoldandó továbbá a NEFE-tevékenységet folytató **civil szervezetek jogi státuszának rendezése**.

58. A magyar **vállalati szektor** jelenleg **elenyésző** szerepet játszik Magyarország NEFE-politikájának végrehajtásában. A nemzetközi trendekre, a beruházások, a vállalkozások és a munkahelyteremtés fejlődésben betöltött szerepének növekedésére és a magyar gazdaság érdekeire való tekintettel elengedhetetlen, hogy a vállalatok nagyobb szerepet kapjanak a magyar NEFE politika végrehajtásában. **Ez nem képzelhető el a rendelkezésre álló források jelentős növelése nélkül**. Szükséges egy speciális pénzügyi mechanizmus kialakítása is, amely a magyar vállalatok nemzetközi eszközökből finanszírozott fejlesztési projektek végrehajtásába való bekapcsolódását segíti támogatással, hitellel, garanciával stb. A fejlesztési célú, magyar befizetésekkel is működtetett nemzetközi és uniós pénzügyi eszközök felhasználásáról és a magyar vállalatok számára is nyitott pályázási lehetőségekről, illetve a hazai vállalati szakmai kapacitásokról szóló információk közvetítésének hatékonysága a koordináció javításával feltétlenül növelendő.

59. A magyar NEFE politika földrajzi és szektorális sajátosságaiból – átalakulási, EU-csatlakozási és egyéb integrációs tapasztalatok átadása, intézményi kapacitásépítés nyugat-balkáni és kelet-európai országokban – fakadóan bizonyos földrajzi régiókban a magyar

⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 1905/2006/EK rendelete (2006. december 18.) a fejlesztési együttműködés finanszírozási eszközének létrehozásáról

⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 1889/2006/EK rendelete (2006. december 20.) a demokrácia és az emberi jogok világszintű előmozdítása finanszírozási eszközének (a demokrácia és az emberi jogok európai eszköze) létrehozásáról

állami szakhatóságok fontos szerepet játszanak az egyes projektek végrehajtásában. A magyar NEFE politika egyik célja, hogy az **állami szakhatóságok bevonásával** hozzájáruljon azok mozgásterének növekedéséhez az Európai Unió által a bővítés- és a szomszédságpolitikában érintett partnerországokban végrehajtott Twinning és TAIEX típusú programokban. A hatékonyság javítása és a szinergia érdekében fontos a hazai szakhatóságok NEFE-vel kapcsolatos ismereteinek, kapacitásainak erősítése.

3.4.2. A magyar NEFE intézményi környezete

60. Az elmúlt tíz évben kialakult és megszilárdult a NEFE hazai intézményi környezete, a változó kihívások és az előző időszak tapasztalatai alapján azonban szükséges a döntéshozatali és a végrehajtási rendszer további korszerűsítése. **A magyar kormányzaton belül a NEFE politikáért, annak kialakításáért, koordinálásért és végrehajtásáért a Külügyminisztérium viseli a fő felelősséget**, nyilvánvaló azonban, hogy – miként az az évente összeállított NEFE beszámolóból és statisztikákból is világossá válik – a szaktárcák többsége is jelentős – számos esetben kifejezetten fejlesztési célú – kapcsolatokat ápol fejlődő országokkal, és a szakhatóságok gyakori végrehajtói a Külügyminisztérium fejlesztési projektjeinek. A koherencia és a hatékonyság érdekében a jövőben **a NEFE jellegű kormányzati tevékenység tárcaközi koordinációját erősíteni kell**, ki kell alakítani ennek intézményi szerkezetét és ebben pontosan meg kell határozni a Külügyminisztérium mint témafelelős szerepét és hatáskörét.

61. A NEFE **Társadalmi Tanácsadó Testület** a tudomány, a politika, az érdekképviselési és a civil szféra tapasztalataival és szempontjaival segíti a NEFE döntéshozatalt; a testület szerepét a jövőben erősíteni, tagjainak körét a társadalmi nyilvánosság további szeleteinek képviselőivel (egyházak, szakmai szervezetek, sajtó stb.) kell **bővíteni, átalakítani**.

62. A végrehajtás intézményi mechanizmusa a rendelkezésre álló források bővülésével párhuzamosan felülvizsgálatra szorul. A hatékonyság növelése és a projektmenedzsment kultúra kialakítása érdekében indokolt a Külügyminisztérium égisze alatt egy új háttérintézmény, egy **önálló nemzetközi fejlesztési ügynökség felállítása**.

63. A magyar NEFE intézményrendszere közvetlen kapcsolatban áll az Európai Unió döntéshozatali mechanizmusában való részvételhez szükséges követelményekkel, részt vesz annak különböző szintű formációiban és becsatornázza szempontrendszerét, továbbá együttműködik az EU-tagállamok – kiemelten a V4-országok – NEFE döntéshozó és végrehajtó intézményeivel. **Várható, hogy a szakpolitikai stratégia hatályának ideje alatt továbbra is napirenden marad az OECD DAC-hoz való csatlakozás kérdése**, amely a szakmai kapacitások és a pénzügyi források bővítését teszi szükségessé.

64. A NEFE tevékenység **jogszabályi környezete** ugyancsak **továbbfejlesztésre szorul**. A program alapú segítségnyújtás a NEFE források jobb tervezhetőségét teszi szükségessé, ennek jogszabályi garanciái azonban jelenleg hiányoznak. A NEFE célú költségvetési előirányzat

felhasználását szabályozó rendelet⁹ évenkénti újrafogalmazása jelentősen megnehezíti a folyamatos végrehajtást, ami veszélyezteti a szakszerű és hiteles tevékenységet. Ezt a körülményt is figyelembe véve, szükséges a kormányzati NEFE tevékenység szabályait és eljárásait rögzítő **NEFE kerettörvény kidolgozása és elfogadása**.

3.4.3. Globális nevelés

65. A felmérések szerint hazánkban sokkal kevesebben ismerik és tartják fontosnak a NEFE-tevékenységet, mint az EU többi tagállamában. A NEFE politika társadalmi támogatottságának növelése, ezáltal hazánk erőfeszítéseinek megismertetése, a közpénzek ilyen célú felhasználásával való adófizetői egyetértés érdekében célszerű nagyobb súlyt helyeznünk a **NEFE tevékenységgel kapcsolatos tájékoztató, felvilágosító munkára**. NEFE politikánk bemutatásán keresztül egyúttal a globális kihívásokra, teendőkre, nemzetközi összefogásra is fel tudjuk hívni a közvélemény figyelmét, növelve ezáltal a hazánk egyéb nemzetközi tevékenysége és az abba való esetleges bekapcsolódás iránti érdeklődést is. Az emberek közötti kapcsolatok, a tapasztalatok közvetlen átadása egy-egy közösség fejlődését is kedvezően befolyásolja, a tudatosságnövelés eredményeként pedig olyan kötődések alakulhatnak ki hazánk és fejlődő országok önkormányzatai, szervezetei, közösségei között, amelyek mindkét fél számára előnyöket hordozhatnak.

66. A szemléletformálás **kiemelt célcsoportja a fiatal generáció**, amely a modern kommunikációs eszközök rendszeres használatából fakadóan nyitott a tágabb nemzetközi térben zajló folyamatokkal kapcsolatos ismeretekre, szolidaritás-érzését és segítőkészségét azonban az önkéntes szerepvállalás ösztönzése és segítése mellett strukturált ismeretek nyújtásával kell erősíteni. Ezért fontos, hogy az iskolai tantervek megfelelő figyelmet szenteljenek a globális kihívások problémakörének, az ezek kezelésével kapcsolatos nemzetközi és uniós erőfeszítéseknek és Magyarország ebben játszott szerepének. Ehhez szükséges megteremteni a globális nevelés és a NEFE ismeretek feltételrendszerét a formális oktatásba (tanárok, egyéb szakemberek képzése, tantervi segédanyagok megalkotása, programok finanszírozása). A NEFE-hez kapcsolódó területen, szervezeteknél teljesíthető kötelező közösségi szolgálat, **önkéntesség** elfogadása további lehetőséget teremt a szemléletformálásra. Számos projekt kiváló terepe lehetne tehetséges felsőoktatási hallgatók gyakorlati tevékenységének is. Ezek keretében egyszerre bővíthetnék szakmai ismereteiket, új kultúrákat ismerhetnének meg és magabiztosabb idegennyelv-használókká is válhatnak. Támogatandó továbbá az egyházak, civil szervezetek NEFE-vel kapcsolatos tudatosságnövelő tevékenysége.

67. A NEFE tudatosságnövelés egyik speciális célterülete a **hazai vállalatok** fejlődő országokkal, az ottani fejlesztési igényekkel és beruházási lehetőségekkel, valamint a különböző finanszírozási forrásokkal és pályázati kiírásokkal kapcsolatos **ismereteinek bővítése**, amely különösen hatékony tárcaközi koordinációt igényel. Hazai kapacitásaink,

⁹ 2/2013. (VIII. 30.) KüM rendelet a fejezeti kezelésű előirányzatok kezelésének és felhasználásának szabályairól

komparatív előnyeink pontos ismerete segíti a **fejlesztési célú nemzetközi és uniós külkapcsolati eszközök** programozásában való konstruktív részvételünket.

68. A magyar társadalom és a különböző szintű **döntéshozók NEFE tudatosságának növelésében megkülönböztetett szerepet** szánunk a saját fejlesztési tapasztalatokkal rendelkező **civil szervezeteknek** és a fejlődő országok problémái és a lehetséges megoldások iránt egyre nagyobb érdeklődést tanúsító sajtó képviselőinek. A döntéshozók tekintetében fontos továbbá a **nemzetközi fejlesztési politika és az egyéb szakpolitikák fejlesztési szempontú koherenciájával kapcsolatos tudatosságnövelés.**

4. Nemzetközi humanitárius segítségnyújtásra vonatkozó stratégiai koncepció

4.1. A magyar humanitárius segítségnyújtás céljai és alapelvei

69. A Lisszaboni Szerződés hatályba lépése óta a nemzetközi humanitárius segítségnyújtási tevékenység a külkapcsolatok **önálló szakpolitikája.**

70. A humanitárius segítségnyújtás **célja az emberi életek megmentése, a szenvedés enyhítése és az emberi méltóság megőrzése a fegyveres konfliktusok és természeti vagy civilizációs katasztrófák következtében kialakult helyzetben.** A magyar humanitárius segítségnyújtás a **nemzetközi humanitárius jogon**, a nemzetközi emberi jogi egyezményeken és a nemzetközi menekültjogon, valamint a négy fő humanitárius alapelven (emberiesség, semlegesség, pártatlanság és függetlenség) alapul. Magyarország tevékenységét a humanitárius segítségnyújtással kapcsolatos Európai Humanitárius Konszenzusban megfogalmazott irányelvek, valamint az OECD Fejlesztési Együttműködési Bizottsága (DAC) és az Európai Unió által is elfogadott Jó Humanitárius Donortevékenység (Good Humanitarian Donorship - GHD) alapelvei mentén végzi. Az alapelvek betartása különös jelentőséggel bír a rászorulókhöz való hozzáférés, a humanitárius tér biztosításában, valamint a segítségnyújtásban részt vevők elleni támadások számának csökkentésében. A humanitárius fellépés azonban nem pótolhatja a válságok politikai megoldását, pusztán a szenvedés csökkentéséhez tud hozzájárulni.

71. Összhangban az ENSZ Közgyűlésének 46/182 számú határozatával, Magyarország támogatja az ENSZ és azon belül különösen az **ENSZ Humanitárius Ügyeket Koordináló Hivatalának (OCHA) vezető szerepét** a humanitárius segítségnyújtás koordinálása és annak erősítése terén, valamint támogatja a nemzetközi humanitárius segítségnyújtás korszerűsítésére irányuló kezdeményezéseket, például a legjelentősebb humanitárius szervezeteket tömörítő Intézményközi Állandó Bizottság (IASC) által 2011-ben elindított, a legsúlyosabb válságok során a nemzetközi segítségnyújtás vezetését, koordinációját és elszámoltathatóságát erősíteni hivatott ún. Transformative Agenda sikeres végrehajtását. Magyarország hangsúlyozni kívánja a **polgári és katonai szereplők közötti egyértelmű munkamegosztást**, a katonai képességek legvégső esetben történő alkalmazását és tiszteletben tartja a természeti katasztrófák és komplex veszélyhelyzetek során a humanitárius segítségnyújtás támogatása érdekében biztosított katonai eszközök felhasználására vonatkozó

irányelveket (MCDA Guidelines, Oslo Guidelines). A különböző válságok kezelésében az össznemzeti, összkormányzati érdekek érvényesülése érdekében, a humanitárius tevékenység sajátos jellegének megőrzése mellett figyelembe veszi a civil-katonai-rendvédelmi együttműködés 2013-ban elfogadott átfogó megközelítési koncepcióját, valamint a 2013-2016. közötti időszakra vonatkozó Akciótervet is.

72. A fegyveres konfliktusok mellett a **klímaváltozás** következtében **növekvő** számú **természeti katasztrófa** is egyre nagyobb kihívás elé állítja a globális gazdasági válság által is sújtott nemzetközi donor közösséget. Ezek a folyamatok még inkább szükségessé teszik a humanitárius segélyezés, a rehabilitáció és a fejlesztés közötti szorosabb kapcsolat kialakítását (LRRD - Linking Relief, Rehabilitation and Development) és erősítését. A **közösségek ellenálló-képessége és felkészültsége** is leginkább ezeknek a területeknek a hatékony együttműködése révén szilárdítható meg. Magyarország ezen tevékenységét a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatósággal (BM OKF) és a hazai végrehajtó partnerek közreműködésével, az érintett országok helyi hatóságainak képességfejlesztése révén fejt ki, összhangban az ENSZ Nemzetközi Katasztrófa-csökkentési Stratégiája (ISDR) által felügyelt Hyogói Cselekvési Kerettervben (HFA) foglaltakkal.

4.2. Magyar tevékenység a közelmúltban

73. Magyarország az elmúlt években szűk pénzügyi forrásai ellenére is igyekezett a nemzetközi humanitárius közösség aktív tagja lenni, ezért a nemzetközi fórumokon és a nemzetközi szervezetek döntéshozó testületeiben való tevékeny részvételen túlmenően rendszeresen reagált a nemzetközi felhívásokra és hozzájárulásaival segítette a különböző természeti katasztrófák, fegyveres konfliktusok, elhúzódó válsághelyzetek következtében kialakult emberi szenvedések enyhítését. Magyarország a tagságával működő nemzetközi szervezetek tevékenységéhez való rendszeres hozzájárulásával, az egyes önkéntes befizetések célzott irányításával is kifejezésre juttatja a világban kialakult humanitárius válsághelyzetek enyhítése iránti elkötelezettségét.

74. Az elmúlt években a magyar intézmények és szervezetek, civil közösségek számottevő, nemzetközileg is jegyzett **nemzetközi humanitárius kapacításokat** alakítottak ki.

4.3. Együttműködő partnerek és támogatási formák

75. A magyar államigazgatáson belül a **Külügyminisztérium** felelős a kormányzati **nemzetközi humanitárius segítségnyújtás** koordinációjáért, végrehajtásáért. A Külügyminisztérium szorosan együttműködik a társtárccákkal és az érintett magyar civil szervezetekkel. Magyarország nemzetközi humanitárius segítségnyújtási tevékenységét elsősorban többoldalú keretben, az Európai Unió, továbbá az ENSZ humanitárius tevékenységgel foglalkozó szakosított szervezetein, ügynökségein és pénzügyi alapjain, a Vöröskereszt és a Vörös félhold Mozgalmon és a Nemzetközi Migrációs Szervezeten (IOM), a külképviseleteken keresztül, a magyar civil szervezetekkel és a **Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságával** (BM OKF) együttműködve valósítja meg.

76. Magyarország a segítségnyújtás során többféle eszközzel támogatja a katasztrófákban érintett rászorulókat. A humanitárius nemzetközi szervezetek munkáját azok központi költségvetéséhez, valamint műveleteikhez nyújtott felajánlásokkal támogatjuk. A pénzügyi támogatás mellett Magyarország megfelelően képzett kutató-mentőcsapatok és szakértők küldésével, természetbeni adományokkal (pl. mobilkórház, gyógyszer-segélyszállítmány stb.) vagy egészségügyi, rehabilitációs ellátással járul hozzá az emberi szenvedés enyhítéséhez. Ezeken felül Magyarország komoly sikerként tekint arra, hogy Budapest számos **nemzetközi szervezet** (UNHCR, IFRC, IOM, FAO, WHO, UN-SPIDER¹⁰) **irodájának is otthont adhat.**

77. Magyarország a humanitárius célú felajánlásaival kapcsolatos döntéseit a nemzetközi szervezetek által készített átfogó, valamint sürgősségi donor felhívásokra alapozva hozza meg, ügyelve arra, hogy a megfelelően felmért igények alapján a leginkább rászorulók jussanak támogatáshoz. A **végrehajtó segélyszervezet kiválasztása** annak tevékenységi körére, a rászorulókhöz való hozzáférésére, valamint a szervezettel kapcsolatos korábbi együttműködés tapasztalataira tekintettel történik. A segélyezés során kiemelt figyelmet fordítunk a menekültek és a válságok által érintett migránsok védelmére, az élelmezésbiztonság, a vízzel, közegészségüggyel és higiénéjával kapcsolatos szektor, valamint a sérülékeny csoportok támogatására, továbbá a helyi szervek, közösségek és humanitárius szervezetek képességeinek fejlesztésére.

78. Elismerjük a magyar és a nemzetközi NGO-knak a segítségnyújtásban betöltött fontos szerepét. Speciális szakértelmükkel, helyismeretükkel nélkülözhetetlen végrehajtó partnerei a kormányoknak és a nemzetközi szervezeteknek. Magyarország elő kívánja segíteni, hogy minél több magyar humanitárius szervezet kapja meg az **Európai Bizottság humanitárius segítségnyújtási és polgári védelmi főigazgatósága (DG ECHO) partnerségi státuszát.**

79. Magyarország a transzparencia jegyében az EU, illetve az ENSZ nyilvános humanitárius **statisztikai adatbázisain** (EDRIS, FTS) keresztül biztosít naprakész tájékoztatást humanitárius segítségnyújtási tevékenységéről, a Külügyminisztérium pedig évente nyilvános beszámolót is készít.

4.4. Teendők, eszközrendszerünk bővítése

80. Reagálva a nemzetközi humanitárius segítségnyújtás területén bekövetkezett változásokra, Magyarországnak az elkövetkezendő időszakban **felül kell vizsgálnia** és modernizálnia kell az elmúlt tíz évben kiépült intézményi struktúráit, és cselekvési tervben rögzíteni a feladatokat. Ehhez kedvező körülményeket teremt, hogy az elmúlt években a **magyar katasztrófavédelem** is megújult, **új törvényi szabályozás** (2011.évi CXXVIII. törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról, 2013. évi

¹⁰ United Nations High Commissioner for Refugees, International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies, International Organization for Migration, Food and Agricultural Organization, World Health Organization, United Nations Platform for Space-based Information for Disaster Management and Emergency Response

CXCII. törvény a katasztrófák elleni védekezés hatékonyságának növelésével összefüggő módosításáról) született. A Vöröskereszt és a Vörös félhold Mozgalommal együttműködésben megkezdődött a Magyar Vöröskeresztről szóló új törvény kialakítása is.

81. A hatékony és országunk valós súlyának megfelelő nemzetközi humanitárius fellépés biztosításához mindenekelőtt **növelni kell** a segítségnyújtásra biztosított **kormányzati forrásokat**.¹¹ Javítani kell a magyar, uniós és nemzetközi fellépést bemutató **kormányzati kommunikáción** is, aminek pozitív hozadéka lehet a magyar társadalom humanitárius segítségnyújtással kapcsolatos tudatosságának és egyben az egyre nagyobb népszerűségnek örvendő önkéntességi szándéknak az erősödése is. Fontos feladat tovább fejleszteni a humanitárius segítségnyújtás területén tevékenykedő állami és civil szervezetek **kapacitásait** és előmozdítani a segítségnyújtással kapcsolatos eszközöket gyártó és forgalmazó hazai **vállalatok tapasztalatszerzését** és nemzetközi piacra jutását is.

82. Az elkövetkező időszakban fontos és elengedhetetlen teendő a humanitárius segítségnyújtás **gyorsaságát és hatékonyságát** elősegítő, a kor követelményeinek megfelelő **szabályozási háttér** megteremtése, amely hozzájárul a felajánlások gyors és rugalmas célba juttatásához. Eszközrendszerünk bővítéséhez tartozik a segítségnyújtás és az **önkéntesség** népszerűsítése a társadalomban és különösen a fiatalok körében.

83. A hatékonyság növelése érdekében szélesebb belső összefogásra és újszerű, a **globális nyitás politikáját e téren is érvényesítő**, külső partnerségi kapcsolatok kiépítésére van szükség. Külkapcsolatainkban a **humanitárius segítségnyújtás, mint új szakpolitika** akkor **találja meg a helyét**, ha közgondolkodásunk részévé válik és egyben képessé is arra, hogy a többi szakpolitikával együttműködjön, miközben országunk nemzetközi hírnevét erősíti.

5. Monitoring, értékelési rendszer

84. A monitoring és értékelés területén szerzett eddigi tapasztalataink alapvetően a NEFE és humanitárius projektek végrehajtásának eredményességére koncentráltak. A projektek nyomon követését a **Külügyminisztérium a külképviseletekkel együttműködve** végezte. Az eddigi monitoring tevékenység alapján megállapítható, hogy a magyar NEFE kapacitásához képest jól teljesített, a projektek pénzügyi és szakmai szempontból egyaránt ellenőrizhetőek és értékelhetőek voltak. Ugyanakkor a tapasztalatok visszacsatolása területén jelentős hiányosságok mutatkoznak, ezért a jövőben nagyobb hangsúlyt kívánunk fektetni a **projektek hatékonyságvizsgálatára és a tapasztalatok visszacsatolásra**.

85. A szakpolitikai stratégia céljainak hatékony és eredményes megvalósulása szempontjából elengedhetetlen egy **átfogó értékelési rendszer** kialakítása, a vizsgálandó szempontok újbóli meghatározása, a visszacsatolás tapasztalatainak beépítése. Ez hozzájárulhat ahhoz is, hogy világosabbá váljon mely területeken, milyen szektorokban tudunk leghatékonyabban

¹¹ Ld. mellékletek: II./8 Magyarország nemzetközi humanitárius segélytevékenységének bilaterális költségvetési forrásai és tényleges kifizetései éves bontásban

fejlesztési támogatást nyújtani, hozzáadott értéket képviselni. A szakpolitikai stratégia előkészítéseként végzett adatelemzések rámutatnak arra, hogy modern eszközökkel kezelhető **adattárház kiépítésére** van szükség. A 2014-2020-as stratégiai időszakot egy félidejű felülvizsgálat (Mid-Term Review) szakaszolná, mely lehetővé tenné a szükséges módosítások elvégzését a menet közben bekövetkezett változások alapján. A 2017-re tervezett félidejű felülvizsgálat vizsgálná többek között NEFE tevékenységünk relevanciáját, a koherencia és koordináció érvényesülését, a hatékonyságot és költséghatékonyságot, valamint tevékenységünk eredményességét, hatásait és fenntarthatóságát.

6. Előzetes értékelés

6.1. A stratégia konzisztenciája és koherenciája

6.1.1. Konzisztencia a nemzetközi normákkal

NEFE tevékenységünket az ENSZ, az OECD és az EU által megfogalmazott alapelvek mentén végezzük, ezért értelemszerűen a szakpolitikai stratégia konzisztens a magyar NEFE végrehajtásának nemzetközi szakmai keretrendszerét alkotó fenti nemzetközi szervezetek témát érintő politikai nyilatkozataival, alapelveivel és szakmai iránymutatásaival.

Az ENSZ, az OECD és az EU tagjaként Magyarország aktív szereplője a nemzetközi donorközösségnek, ily módon is hozzájárulunk a globális problémák kezeléséhez. Elköteleztük magunkat az ENSZ által elfogadott kiemelt fejlesztési célok, névlegesen a Millenniumi Fejlesztési Célok teljesítése iránt, és igyekszünk az OECD támogatáshatékonysági direktíváit átültetni a gyakorlatba (Párizsi Nyilatkozat a Segélyhatékonyságról, Accrai Akcióterv, Busani Globális Partnerség a Hatékony Fejlesztési Együttműködésért), melyek az előreláthatóság, kiszámíthatóság, valamint a jobb donorkoordináció révén hatékonyabbá teszik a segélyezési folyamatokat. EU-tagállamként számunkra is jelentős változást hozott az Európai Konszenzus a Fejlesztésről (European Consensus on Development - 2005), majd 2012-ben az Agenda for Change, azaz a Változtatás Programja, mely az EU jövőbeni fejlesztési politikájának irányelveit tartalmazza.

6.1.2. Konzisztencia más szakpolitikákkal és kormányzati stratégiákkal

A Lisszaboni Szerződés hatálybalépését követően a nemzetközi fejlesztési együttműködés és a humanitárius segítségnyújtás Magyarország számára is egymástól immár elkülönülten létező önálló szakpolitikák, de mindkettő nemzetközi támogatási tevékenységet folytat és a nemzetközi normák betartása mellett szorosan illeszkedik a Kormány nemzetközi stratégiai irányvonalához.

A nemzetközi aktivitásunkat nagymértékben befolyásolják a hazai kapacitások, a pénzügyi források mellett a különböző szakpolitikák nyitottsága és felkészültsége a nemzetközi fellépésre, támogatásra. A koordináció és konzisztencia alapvető kritérium, mivel a támogatásra jogosult országokban szinte minden szektorban szükség van segítségre, ezért a

belső szakpolitikai koordinációk, a társtárcákkal folytatott egyeztetések az EU-n belüli és EU-n kívüli nemzetközi kapcsolatokban egyaránt alapvető fontosságúak.

6.1.3. Koherencia a célok-eszközök tekintetében

A 3.2. pontban már kifejtettük a célok-eszközök összefüggést. Megállapíthatjuk, hogy a stratégia időkeretében nézve van bőségesen teendő a kellő hatások eléréséhez, mivel a célok sokkal előretörőbbek, mint a hozzájuk rendelhető eszközök, s e téren nemcsak a pénzügyi források szűkösségéről van szó, hanem az eszközök megújításának szükségességéről is.

7. Projektzárás

A szakpolitikai stratégia előirányozza regionális tervdokumentumok (szakpolitikai programok) létrehozását négy régióra: Kelet-Európa, Nyugat-Balkán, Afrika és Közel-Kelet, Ázsia/ Délkelet Ázsia. Ezek a regionális tervdokumentumok a Cselekvési Terv elkészítésének regionális programszintű háttérét adják, melyben a kiemelt NEFE szektorok és témák megfogalmazásra kerülnek. A Cselekvési Terv a szakpolitikai stratégiában megfogalmazott **általános teendőket** és a **regionális** stratégiákban megfogalmazott **célkitűzéseket** ütemezi egy megvalósítási tervlembontás keretében, a szakpolitika stratégia jóváhagyását követő rövidtávú időszakra éves bontásban a 2014-2016 közötti időszakra. A Cselekvési Terv 2017-ben felülvizsgálatra szorul és lehetőség nyílik az akkori külső és belső körülmények figyelembevételével a módosítások átvezetésére.

A szakpolitikai stratégiáról készült hatásvizsgálat és elemzés tanulságai a végrehajtási/cselekvési tervekben átvezetésre kerülnek.

8. Mellékletek

I. Melléklet: Források

I. Melléklet / 1:

Bilaterális nemzetközi fejlesztési együttműködés és nemzetközi humanitárius segélyezés költségvetési forrásai 2003-2014

Költségvetés éve	Nemzetközi Fejlesztési Együttműködés	Humanitárius segélyezés / Külügyi Segély	Afganisztáni PRT támogatása a NEFE keretében
2014	150 000 000 Ft	10 000 000 Ft	
2013	150 000 000 Ft	10 000 000 Ft	
2012	115 400 000 Ft	10 000 000 Ft	
2011	92 600 000 Ft	10 000 000 Ft	
2010	141 000 000 Ft	10 000 000 Ft	459 000 000 Ft
2009	300 000 000 Ft	30 000 000 Ft	500 000 000 Ft
2008	300 000 000 Ft	30 000 000 Ft	500 000 000 Ft
2007	275 000 000 Ft	30 000 000 Ft *	
2006	388 000 000 Ft	48 500 000 Ft *	
2005	975 000 000 Ft	40 000 000 Ft *	
2004	1 050 000 000 Ft	17 800 000 Ft *	
2003	1 380 000 000 Ft	17 800 000 Ft *	

* Külügyi Segély

I. Melléklet / 2:

Tervezett NEFE és nemzetközi humanitárius segélytevékenység bilaterális költségvetési forrásnövekedése (2014-2017)

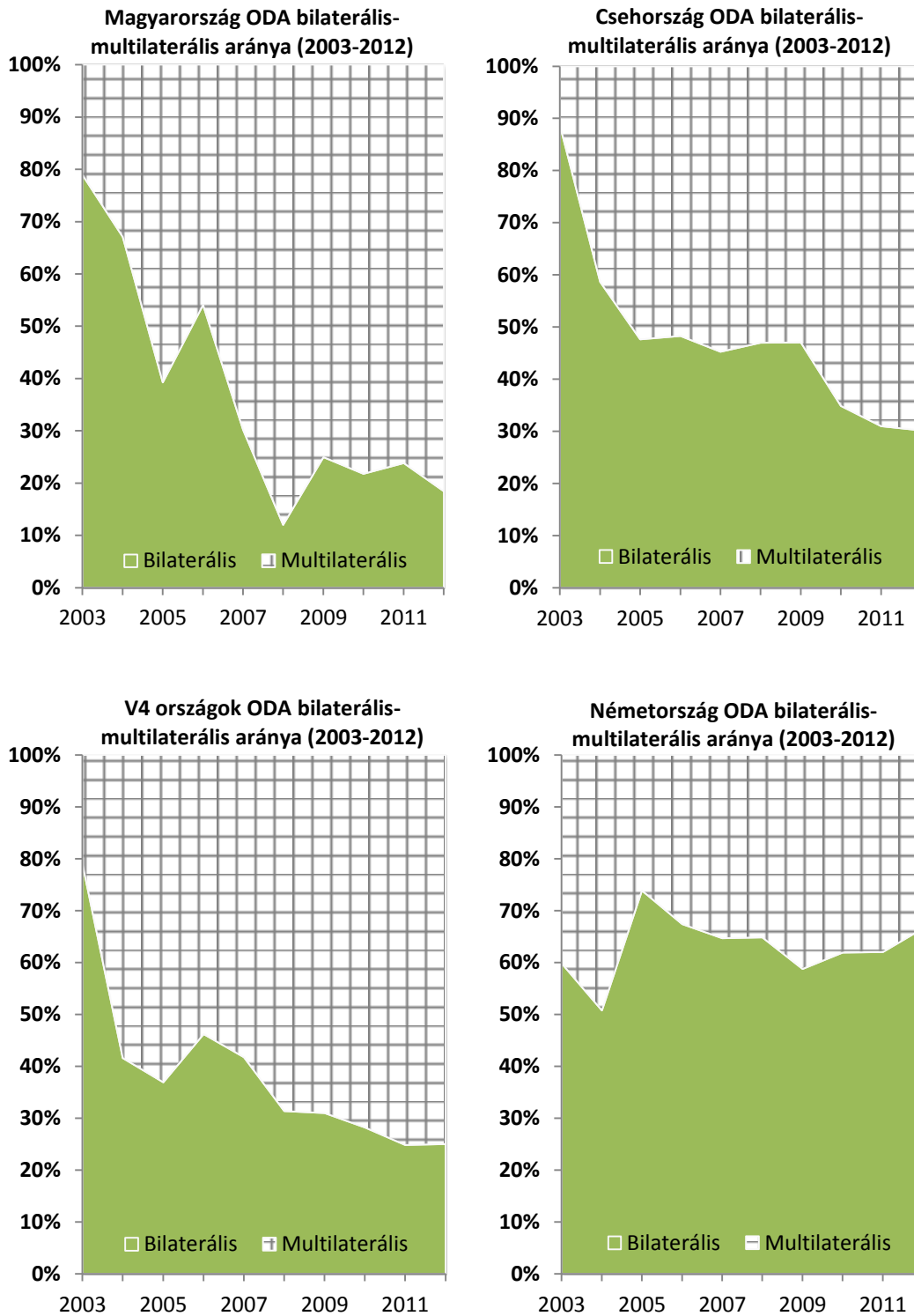
ÉV	NEFE bilaterális forrásnövekedés-tervezet	NEFE bilaterális forrástervezet összesen
2014	-	150 000 000 Ft
2015	+ 150 000 000 Ft	300 000 000 Ft
2016	+ 100 000 000 Ft	400 000 000 Ft
2017	+ 100 000 000 Ft	500 000 000 Ft

ÉV	Nemzetközi humanitárius bilaterális forrásnövekedés-tervezet	Nemzetközi humanitárius bilaterális forrástervezet összesen
2014	-	10 000 000 Ft
2015	+ 70 000 000 Ft	80 000 000 Ft
2016	+ 60 000 000 Ft	140 000 000 Ft
2017	+ 60 000 000 Ft	200 000 000 Ft

II. Melléklet: Szemléltető ábrák

II. Melléklet / 1:

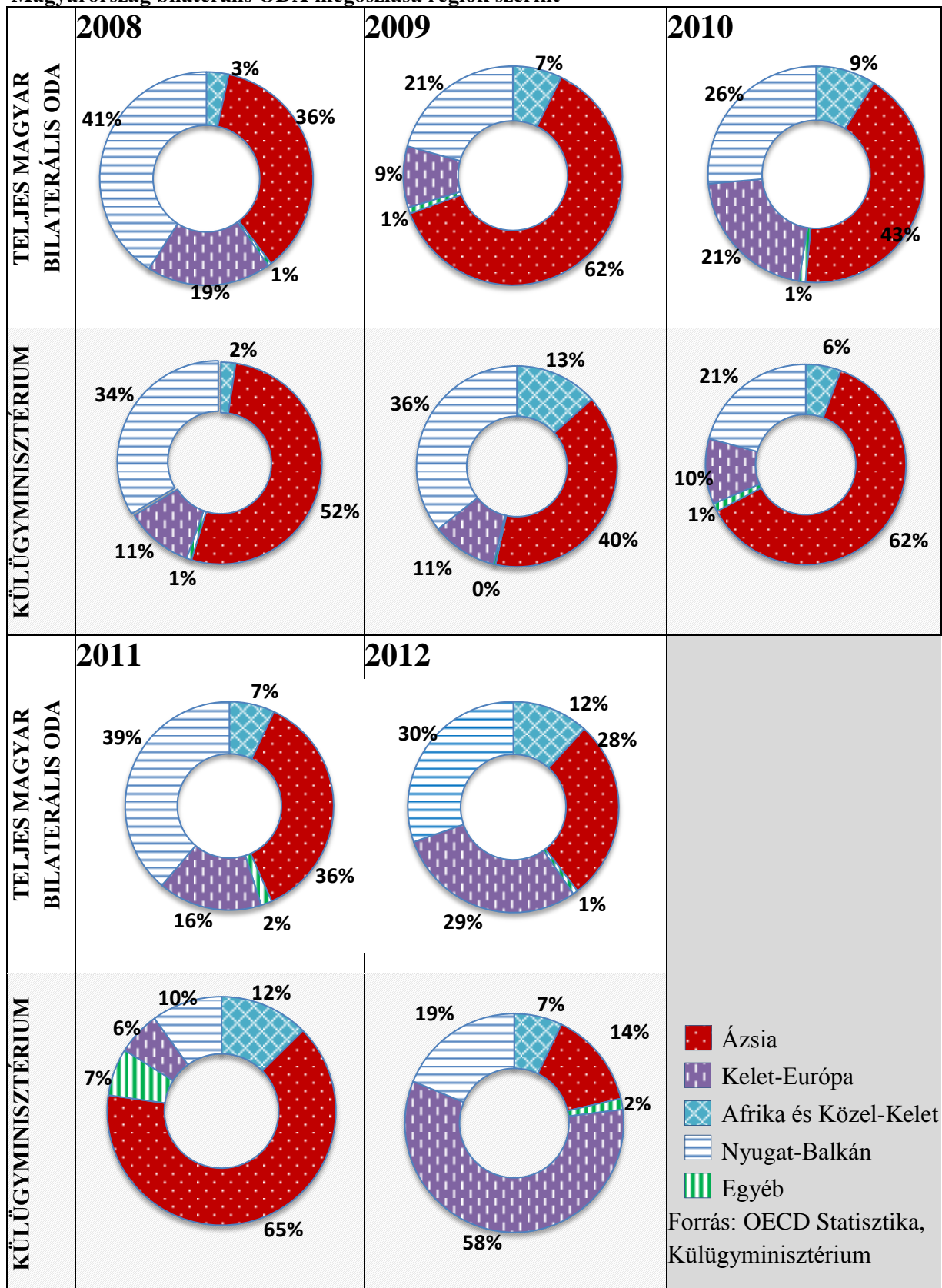
Magyarország ODA bilaterális-multilaterális aránya nemzetközi összehasonlításban

Forrás: OECD Statisztika

II. Melléklet / 2:

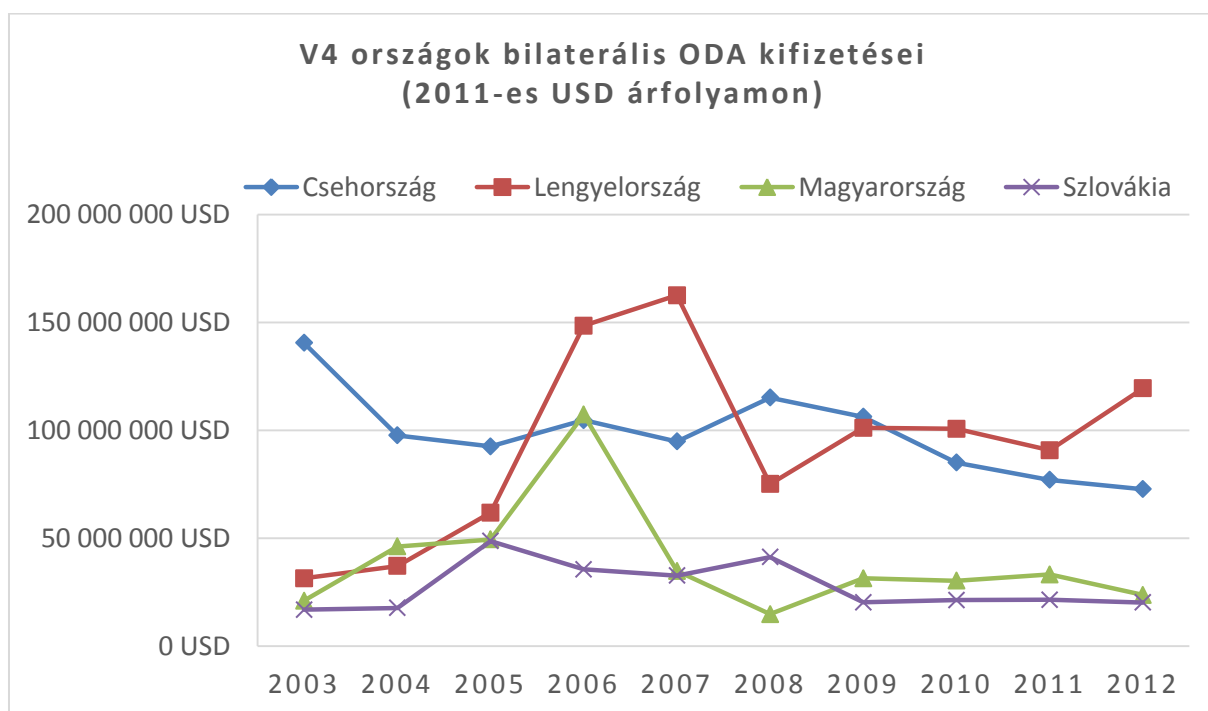
Magyarország bilaterális ODA megoszlása régiók szerint

II. Melléklet / 3:

V4 országok bilaterális ODA kifizetései (2011-es USD árfolyamon)

	Csehország	Lengyelország	Magyarország	Szlovákia
2003	140 510 000 USD	31 360 000 USD	21 010 000 USD	16 870 000 USD
2004	97 610 000 USD	37 110 000 USD	46 110 000 USD	17 640 000 USD
2005	92 530 000 USD	61 770 000 USD	49 410 000 USD	48 660 000 USD
2006	104 660 000 USD	148 400 000 USD	107 280 000 USD	35 560 000 USD
2007	94 810 000 USD	162 530 000 USD	34 770 000 USD	32 640 000 USD
2008	115 100 000 USD	75 030 000 USD	14 770 000 USD	41 210 000 USD
2009	106 230 000 USD	101 130 000 USD	31 360 000 USD	20 220 000 USD
2010	85 020 000 USD	100 680 000 USD	30 240 000 USD	21 280 000 USD
2011	76 960 000 USD	90 680 000 USD	33 150 000 USD	21 430 000 USD
2012	72 710 000 USD	119 400 000 USD	23 670 000 USD	20 140 000 USD

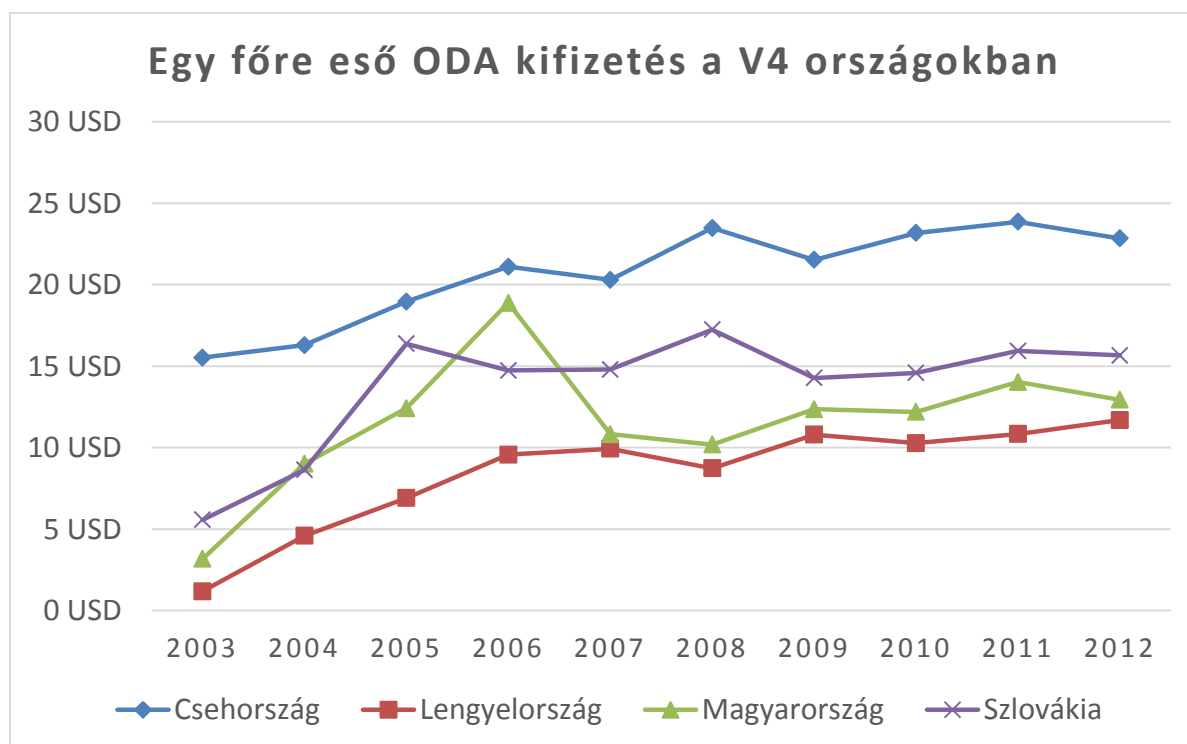

Forrás: OECD Statisztika

II. Melléklet / 4:

Egy főre eső ODA kifizetés a V4 országokban

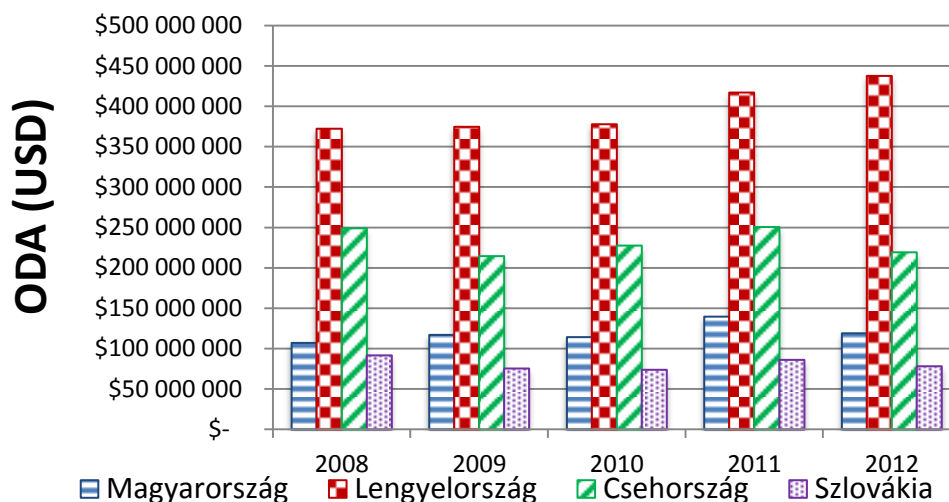
	Csehország	Lengyelország	Magyarország	Szlovákia
2003	15,52 USD	1,18 USD	3,17 USD	5,57 USD
2004	16,29 USD	4,59 USD	9,02 USD	8,64 USD
2005	18,97 USD	6,91 USD	12,42 USD	16,38 USD
2006	21,11 USD	9,57 USD	18,88 USD	14,74 USD
2007	20,30 USD	9,93 USD	10,83 USD	14,79 USD
2008	23,48 USD	8,73 USD	10,19 USD	17,24 USD
2009	21,52 USD	10,79 USD	12,36 USD	14,28 USD
2010	23,18 USD	10,28 USD	12,19 USD	14,59 USD
2011	23,86 USD	10,84 USD	14,03 USD	15,93 USD
2012	22,84 USD	11,70 USD	12,94 USD	15,66 USD

Forrás: OECD Statisztika

II. Melléklet / 5:

ODA értékek és ODA/GNI arány a V4 országokban

Forrás: OECD Statisztika

II. Melléklet / 6:

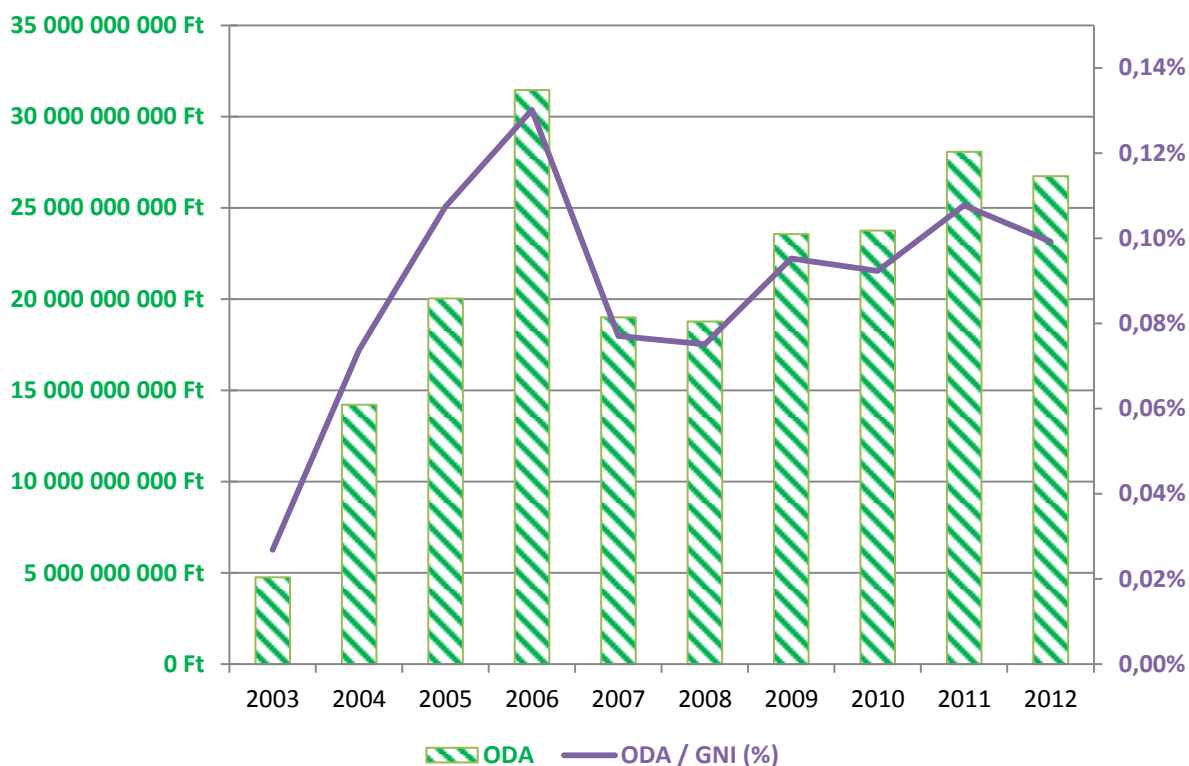
V4 országok nettó Hivatalos Fejlesztési Támogatása (ODA) 2003-2012

	Csehország	Lengyelország	Magyarország	Szlovákia
2012	\$219 330 000	\$437 700 000	\$118 920 000	\$78 120 000
2011	\$250 460 000	\$416 910 000	\$139 730 000	\$86 020 000
2010	\$227 560 000	\$377 750 000	\$114 340 000	\$73 710 000
2009	\$214 700 000	\$374 650 000	\$116 920 000	\$75 400 000
2008	\$249 210 000	\$372 340 000	\$106 940 000	\$91 850 000
2007	\$178 880 000	\$362 850 000	\$103 470 000	\$67 230 000
2006	\$160 870 000	\$296 820 000	\$149 490 000	\$55 110 000
2005	\$135 150 000	\$204 790 000	\$100 370 000	\$56 830 000
2004	\$108 280 000	\$117 510 000	\$70 140 000	\$28 190 000
2003	\$90 550 000	\$27 140 000	\$21 230 000	\$15 070 000

Forrás: OECD Statisztika

II. Melléklet / 7:

Magyarország ODA kifizetései és annak GNI-hoz viszonyított aránya

Forrás: OECD Statisztika

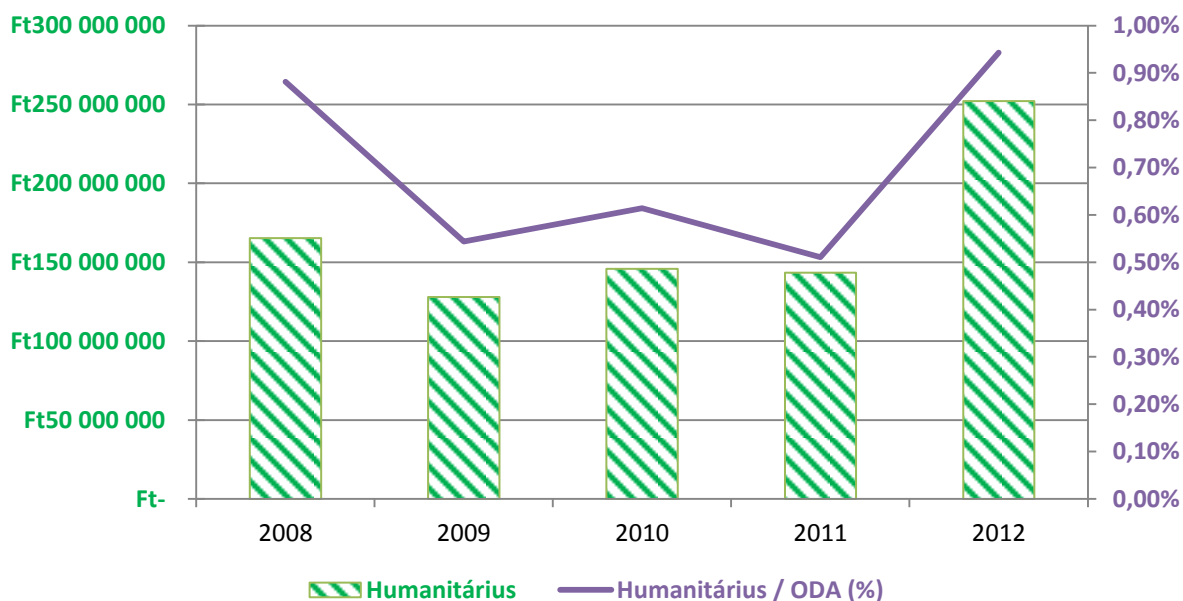
II. Melléklet / 8:

A magyar ODA, a teljes magyar ODA aránya a bruttó nemzeti jövedelemhez (GNI), Külügyminisztérium NEFE és humanitárius költségvetési forrásai

	Teljes magyar ODA	ODA / GNI	KÜM NEFE+HUM költségvetési forrásai
2012	26 614 550 000 Ft	0,10%	125 400 000 Ft
2011	28 072 710 000 Ft	0,11%	102 600 000 Ft
2010	23 755 740 000 Ft	0,09%	610 000 000 Ft
2009	23 549 910 000 Ft	0,10%	830 000 000 Ft
2008	18 777 270 000 Ft	0,08%	830 000 000 Ft
2007	18 996 060 000 Ft	0,08%	305 000 000 Ft
2006	31 452 990 000 Ft	0,13%	436 500 000 Ft
2005	20 026 500 000 Ft	0,11%	1 015 000 000 Ft
2004	14 211 020 000 Ft	0,07%	1 417 800 000 Ft
2003	4 761 830 000 Ft	0,03%	1 397 800 000 Ft

II. Melléklet / 9:

Magyarország nemzetközi humanitárius kifizetései és annak ODA-hoz viszonyított aránya (2008 - 2012)

Forrás: Külügyminisztérium

II. Melléklet / 10:

Magyarország nemzetközi humanitárius segélytevékenységének bilaterális költségvetési forrásai és tényleges kifizetései éves bontásban

ÉV	Költségvetési forrás	Teljes magyar humanitárius kifizetés*
2012	10 000 000 Ft	252 128 284 Ft
2011	10 000 000 Ft	143 365 343 Ft
2010	10 000 000 Ft	145 911 923 Ft
2009	30 000 000 Ft	128 044 270 Ft
2008	30 000 000 Ft	165 425 000 Ft

Forrás: Külügyminisztérium

*Nemzetközi befizetések, kormányzati tartalék

III. Melléklet: Rövidítések

ÁROP – Államreform Operatív Program

BM OKF – Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatósága

BRICS – Brazília, Oroszország, India, Kína, Dél-afrikai Köztársaság

DAC – Development Assistance Committee / Fejlesztési Támogatási Bizottság

DCI – Development Cooperation Instrument / Fejlesztési Együttműködési Eszköz (EU)

DG ECHO – Directorate-General for Humanitarian Aid and Civil Protection / Humanitárius Segítségnyújtási és Polgári Védelemi Főigazgatóság (Európai Unió)

EDF – European Development Fund / Európai Fejlesztési Alap: az EU költségvetésen kívüli fejlesztési eszköze, a tagállamok külön befizetéseiből működik. Célja az afrikai, karibi és csendes-óceáni országok gazdasági és társadalmi fejlesztése, regionális együttműködésük elősegítése.

EDRIS – European Disaster Response Information System / Európai katasztrófa-reagálási információs rendszer

EIDHR - European Instrument for Democracy and Human Rights / Demokrácia és az Emberi Jogok Európai Eszköze (EU)

ENSZ – Egyesült Nemzetek Szervezete

EU – Európai Unió

FAO – Food and Agricultural Organization / Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezet (ENSZ)

FTS – Financial Tracking Service / Pénzügyi átláthatósági rendszer (ENSZ): nemzetközi humanitárius segélyeket nyilvántartó, folyamatosan frissülő globális adatbázis

GDN – Global Development Network / Globális Fejlesztési Hálózat

GHD – Good Humanitarian Donorship / Jó Humanitárius Donortevékenység: informális donorfórum és hálózat, melynek célja a GHD elveknek és legjobb gyakorlatoknak az előmozdítása

GNI – Gross National Income / bruttó nemzeti jövedelem

HFA – Hyogo Framework for Action / Hyogói Cselekvési Keret

IASC – Inter-Agency Standing Committee / Intézményközi Állandó Bizottság

IATI – International Aid Transparency Initiative / Nemzetközi segélyek átláthatóságára irányuló kezdeményezés

IFRC – International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies / Vöröskereszt és Vörösféldhold Társaságok Nemzetközi Szövetsége

IOM – International Organization for Migration / Nemzetközi Migrációs Szervezet

ISDR – International Strategy for Disaster Reduction / ENSZ Nemzetközi Katasztrófa-csökkentési Stratégiája

KSIR - Kormányzati stratégiai irányítási rendszer

LRRD – Linking relief, rehabilitation and development / a humanitárius segélyezés, a rehabilitáció és a fejlesztés összekapcsolása

MCDA – Military and Civil Defense Assets/ Katonai és polgári védelmi eszközök

MDG – Millennium Development Goals / Millenniumi Fejlesztési Célok

NEFE – Nemzetközi fejlesztési együttműködés

OCHA – Office for the Coordination of Humanitarian Affairs / Humanitárius Ügyek Koordinációs Hivatala (ENSZ)

ODA – Official Development Assistance / Hivatalos fejlesztési támogatás (OECD)

OECD – Organisation for Economic Co-operation and Development / Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet

SIGMA - Support for Improvement in Governance and Management / a közép- és kelet-európai országok kormányzati, közigazgatási tevékenységének támogatását célzó program (az OECD és az Európai Unió közös kezdeményezése)

SDG – Sustainable Development Goals / Fenntartható Fejlődési Célok

TAIEX – Technical Assistance and Information Exchange / Technikai segítségnyújtási és információcsere-program (EU): A TAIEX egy rendkívül rugalmas, kereslet-vezérelt, rövid távú szakértői támogatásra lehetőséget biztosító eszköz, melynek célja, hogy a kedvezményezett országok (tagjelölt és potenciális tagjelölt országok, török-ciprióta közösség, az Európai Szomszédságpolitikában részes országok és Oroszország) könnyebben megértsék, átültessék és alkalmazzák az EU joganyagát.

UNHCR – United Nations High Commissioner for Refugees / ENSZ Menekültügyi Főbiztossága

UN-SPIDER – United Nations Platform for Space-based Information for Disaster Management and Emergency Response / ENSZ Távérzékelés a Katasztrófakezelésért és a Veszélyhelyzeti Reagálásért program

V4 – Visegrádi országok (Magyarország, Csehország, Lengyelország, Szlovákia)

WHO – World Health Organization / Egészségügyi Világszervezet